
Kyrkomötet Kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 14 juni 2012

Anders Wejryd

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen föreslås i huvudsak följande ändringar i kyrkoordningen:

- Det införs krav på att barnkonsekvensanalyser ska göras i beredningsskedet av ärenden inför beslut, i såväl församlingar, stift som på nationell nivå. Vidare föreslås en bestämmelse om att barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys ska beaktas i församlingsinstruktionens pastoralprogram.
- Bestämmelser införs om indirekta val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet.
- Ändring av namn på en kyrklig enhet som inte har samband med ett indelningsbeslut ska träda i kraft 1 januari. Beslut om sådan namnändring ska fattas sex månader före ikraftträdandet. Om ändringen ska träda i kraft året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast 12 månader före ikraftträdandet.
- I de fall nivån på den särskilda utjämningsavgiften överstiger stiftsbidraget brutto ska prästlönertillgångarna i det aktuella stiftet betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån för att på detta sätt garantera att hela utjämningsavgiften tillförs det nationella utjämningsystemet.
- I kyrkoordningen införs en ny fjortonde avdelning med en inledningstext som anger den teologiska grunden för Svenska kyrkans ekumeniska engagemang och ett nytt kapitel 59 med dels bestämmelser av övergripande eller förtydligande karaktär gällande regleringen av ekumeniken och dels med hänvisningsbestämmelser till de saksammanhang där ekumeniska aspekter regleras.
- Kyrkomötet ska hålla ett särskilt valsammanträde senast den 31 december under valåret. Vid detta sammanträde ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som kyrkomötet har att förrätta val till. Valen avser tiden efter valåret. Uppdragen för de ledamöter och ersättare som valdes av 2010 års kyrkomöte upphör den 31 december 2013.
- Nämnderna på nationell nivå för samordning, planering och utveckling avskaffas.
- En rättelse görs i 38 kap. 31 § så att paragrafens lydelse blir konsekvent med övriga paragrafer i kapitlet.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
1. Inledning	4
2. Barnkonsekvensanalys	5
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	5
Ändringar i kyrkoordningen.....	5
3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter	5
4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter	5
7 kap. Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och nämnderna	6
12 kap. Kyrkostyrelsen.....	6
57 kap. Tillsyn.....	6
Ändringar i Instruktionen för kyrkostyrelsen	7
Kyrkostyrelsens förslag.....	7
2.1 Bakgrund.....	9
2.2 Kyrkostyrelsens överväganden	12
3 Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet.....	14
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	14
11 kap. Kyrkomötet	14
33 kap. Kyrkans förtroendevalda	14
38 kap. Direkta val.....	16
39 kap. Valsätt vid indirekta val	17
39 kap. Indirekta val	17
Kyrkostyrelsens förslag.....	19
3.1 Bakgrund.....	19
3.2 Kyrkostyrelsens överväganden	20
4 Beslut om namnändringar	24
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	24
37 kap. Ändringar i indelningen.....	24
Kyrkostyrelsens förslag.....	25
4.1 Bakgrund.....	25
4.2 Kyrkostyrelsens överväganden	26
5 Särskild utjämningsavgift	27
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	27
44 kap. Ekonomisk utjämning	27
Kyrkostyrelsens förslag.....	28
5.1 Bakgrund.....	29
5.2 Kyrkostyrelsens överväganden	29
6 Ekumeniken i kyrkoordningen	31
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	31
Fjortonde avdelningen: Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund.....	31
59 kap. Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund.	31
Kyrkostyrelsens förslag.....	34
6.1 Bakgrund.....	34
6.2 Kyrkostyrelsens överväganden	35

7 Valsammanträde i kyrkomötet.....	37
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	37
Ändringar i kyrkoordningen.....	37
9 kap. Domkapitlet	37
11 kap. Kyrkomötet	37
12 kap. Kyrkostyrelsen.....	38
14 kap. Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar	38
15 kap. Svenska kyrkans valprövningsnämnd.....	38
16 kap. Svenska kyrkans överklagandenämnd	39
52 kap. Revision för den nationella nivån	39
52 kap. Revision och granskning av den nationella nivån.....	39
Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet	40
4 kap. Ärendenas beredning	40
Kyrkostyrelsens förslag.....	41
7.1 Bakgrund och gällande bestämmelser.....	41
7.2 Kyrkostyrelsens överväganden	42
8 Avskaffande av nämnder.....	44
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	44
Ändringar i kyrkoordningen.....	44
10 kap. Den nationella nivåns uppdrag.....	44
11 kap. Kyrkomötet	45
12 kap. Kyrkostyrelsen, <i>m.m.</i>	46
12 kap. Kyrkostyrelsen.....	46
52 kap. Revision och granskning av den nationella nivån.....	47
Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet	47
4 kap. Ärendenas beredning	47
Kyrkostyrelsens förslag.....	48
8.1 Bakgrund och gällande bestämmelser.....	48
8.2 Kyrkostyrelsens överväganden	48
9 Rättelser i valbestämmelserna	50
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	50
38 kap. Direkta val.....	50
Kyrkostyrelsens förslag.....	50
9.1 Bakgrund och kyrkostyrelsens överväganden.....	50
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll	51

1. Inledning

Skrivelsen innehåller ett antal förslag till ändringar i kyrkoordningen, kyrkomötets arbetsordning och instruktionen för kyrkostyrelsen. En del förslag har föranletts av uppdrag från tidigare års kyrkomöten medan andra förslag har sin grund i behov av ändringar som kyrkostyrelsen har uppmärksammat under året.

Förslagen om ändringar beträffande barnkonsekvensanalys, kyrkomötesval i utlandskyrkan, tidpunkter för beslut om namnändringar, särskild utjämningsavgift och ekumenik i kyrkoordningen har varit remitterade till bland andra stiftet och utvalda församlingar och samfälligheter. Förslagen om särskilt valsammanträde, avskaffande av nämnderna på nationell nivå och rättelse i 38 kap. har inte varit föremål för remissbehandling.

De föreslagna ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2013 med undantag för bestämmelserna om avskaffande av nämnderna för planering, samordning och utveckling som föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

2. Barnkonsekvensanalys

KsSkr 2012:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 3 kap. 25 §, 4 kap. 8 §, 7 kap. 11 §, 12 kap. 3 § och 57 kap. 5 § ska ha följande lydelse.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Instruktion för kyrkostyrelsen (SvKB 1999:4) att 2 § ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. Beslutande organ i församlingar och samfälligheter

25 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av en nämnd, om ärendet hör till nämndens verksamhetsområde, eller av kyrkorådet.

Kyrkorådet ska alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en nämnd.

Kyrkorådet ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon nämnd har gjort det.

25 § Innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av en nämnd, om ärendet hör till nämndens verksamhetsområde, eller av kyrkorådet. *I en sådan beredning ska ingå en analys av vilka konsekvenser ett beslut får för barn.*

Kyrkorådet ska alltid få tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en nämnd.

Kyrkorådet ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon nämnd har gjort det.

4 kap. Kyrkorådet, kyrkonämnden och andra nämnder i församlingar och samfälligheter

8 § Kyrkorådet ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.

När det behövs för att kyrkorådet ska kunna fullgöra sina uppgifter får rådet begära in yttranden och upplysningar från nämnder och anställda i församlingen.

8 § Kyrkorådet ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen. *Därvid ska kyrkorådet verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.*

När det behövs för att kyrkorådet ska kunna fullgöra sina uppgifter får rådet begära in yttranden och upplysningar från nämnder och anställda i församlingen.

7 kap. Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och nämnderna

- 11 § Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.
- När det behövs för att stiftsstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter får styrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftets nämnder och anställda och från domkapitlet samt från församlingar och samfälligheter.

- 11 § Stiftsstyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.
- Därvid ska stiftsstyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.*
- När det behövs för att stiftsstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter får styrelsen begära in yttranden och upplysningar från stiftets nämnder och anställda och från domkapitlet samt från församlingar och samfälligheter.

12 kap. Kyrkostyrelsen

- 3 § Kyrkostyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.
- Beslut om bestämmelser som kyrkostyrelsen enligt kyrkoordningen kan utfärda får inte delegeras.

- 3 § Kyrkostyrelsen ska handlägga vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen.
- Därvid ska kyrkostyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.*
- Beslut om bestämmelser som kyrkostyrelsen enligt kyrkoordningen kan utfärda får inte delegeras.

57 kap. Tillsyn

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION

Församlingsinstruktionens innehåll

- 5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i församlingen i samråd med domkapitlet. Instruktionen ska innehålla
1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
 2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoralprogrammet ska även

- 5 § För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion. Förslag till församlingsinstruktion ska utarbetas av kyrkoherden och kyrkorådet i församlingen i samråd med domkapitlet. Instruktionen ska innehålla
1. de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta enligt bestämmelser i denna kyrkoordning,
 2. ett pastoralt program för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. I det pastoralprogrammet ska

behandlas församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift.

särskilt behandlas *dels* församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift *dels barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys*.

KsSkr 2012:3

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Ändringar i Instruktionen för kyrkostyrelsen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Inledande bestämmelser

2 § Kyrkostyrelsen *skall* i sitt arbete främja jämställdheten inom Svenska kyrkan på den nationella nivån.

2 § Kyrkostyrelsen *ska* i sitt arbete främja jämställdheten inom Svenska kyrkan på den nationella nivån.

Vidare ska kyrkostyrelsen i sitt arbete verka för barnets bästa genom att göra barnkonsekvensanalyser inför beslut.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Barnkonsekvensanalyser ska göras i beredningsskedet av ärenden inför beslut, i såväl församlingar och stift som på nationell nivå. Vidare ska barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys beaktas i församlingsinstruktionens pastorala program.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Merparten av remissinstanserna ställer sig positiva till förslaget.

Flera remissinstanser påpekar behovet av fungerande verktyg i form av modeller och metoder för utarbetande av barnkonsekvensanalyser. *Luleå stift* framhåller vikten av bra verktyg och styrdokument från nationell nivå så att efterlevnaden av bestämmelserna ska kunna säkerställas. *Härnösands stift* påpekar att många små församlingar saknar resurser för mer omfattande analyser och är därför i behov av stöd i form av modeller för barnkonsekvensanalyser.

Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Växjö stift ställer sig positiva till förslaget men anser att förslaget att kyrkomötets beslut ska vara undantagna från kravet på

barnkonsekvensanalys strider mot grundtanken i inledningstexten till kyrkoordningens första avdelning angående barnens ställning.

Även *Strängnäs stift* ställer sig positivt till förslaget men påpekar att det bör förtydligas att med verksamhet även menas sådana beslut som fattas i församlingen och som inte tydligt relaterar till den grundläggande uppgiften, t.ex. försäljning av församlingshem eller ändringar i indelningen.

Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Lunds stift välkomnar de föreslagna ändringarna. Man anser dock att det behövs någon slags förklarande skrivning som visar på varför barnkonsekvensanalys är en obligatorisk del i beredningen av ärenden samt ska beaktas i församlingsinstruktionen, en skrivning som kompletterar inledningstexten till första avdelningen i kyrkoordningen. I en sådan skrivning, som kan knytas till inledningstexten eller till de olika avdelningar som berör beredningen av ärenden på olika nivåer samt församlingsinstruktionens pastoral program, bör det framgå att barnets perspektiv bör beaktas på ett sådant sätt att ett barnrättsorienterat arbete säkerställs. I kyrkoordningen bör också, som en motivering till barnkonsekvensanalyser, skrivas in vad kyrkolivsutskottet anförde i sitt betänkande KL 2009:6 om att Svenska kyrkan bör ligga steget före andra organisationer vad gäller barns rättigheter eftersom vi har något viktigt att bidra med. Man anser vidare att det sänder fel signaler till stift och församlingar om frågans vikt till stift och församlingar om kyrkomötets beslut undantas från kravet på barnkonsekvensanalys. *Stiftsstyrelsen i Lunds stift* tillägger för egen del att man för att säkerställa att barnkonsekvensanalysen får genomslagskraft skulle kunna göra ett tillägg i 48 kap. i kyrkoordningen med innebörd att revisorerna också ska granska att barnkonsekvensanalyser gjorts på ett tillfredsställande sätt.

Även *Domkapitlet i Linköpings stift* tillstyrker förslaget.

Svenska kyrkans unga tycker att förslaget är bra. Man tror att det är en riktig slutsats att arbetet med barnkonventionen måste byggas in i grundläggande styrdokument och att det är nödvändigt att ledningen för Svenska kyrkan tydligt markerar att detta är ett viktigt och prioriterat område. Det är också bra att man tänkt in alla beslutande nivåer av Svenska kyrkan i förslaget. Svenska kyrkans unga tycker att det är positivt att barnets bästa är ett tydligt uttalat syfte för de beslut som fattas och att det även är viktigt att man inte reserverat arbetsmodellen med beredning endast för speciella "barnfrågor" utan att det gäller som förberedelse inför alla beslut. Man anser vidare att det är mycket viktigt för genomförandet att det tas fram en konkret modell för barnkonsekvensanalys och att det planeras för en uppföljning av effekterna av beslutet. Man föreslår i denna del att en uppföljning med rapport till kyrkostyrelsen eller kyrkomötet planeras redan i samband med beslutet. Svenska kyrkans unga kan se att en uppföljning av hur arbetet med barnkonventionen fungerar i praktiken skulle kunna bli en naturlig del av stiftens tillsynsansvar när man arbetar med uppföljning av församlingsinstruktionerna. Man tror ändå att det är viktigt att det finns personer anställda både på stiftsnivå och på nationell nivå som har ett uppdrag inom sina tjänster att titta på hur barnets bästa tillvaratas i praktiken på olika nivåer inom Svenska kyrkan.

Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Karlstads stift befarar att förslaget att införa begreppet barnkonsekvensanalys och lägga till det i en rad paragrafer kan motverka portalskrivningens syfte. Det finns en risk att barnets perspektiv blir en administrativ fråga utan större koppling till det dagliga arbetet i församlingarna. Man menar att barnperspektivet självklart ska genomsyra församlingens verksamhet och införandet av en skrivning om barnets perspektiv är bra när det

gäller församlingsinstruktionen. Man är dock tveksam till att införa begreppet barnkonsekvensanalys.

KsSkr 2012:3

Svenska kyrkans överklagandenämnd anser att det kan övervägas om det inte vore lämpligare med en eventuellt utbyggd portalbestämmelse i stället för en hänvisning i ett antal enskilda paragrafer.

Även *Domkapitlet i Göteborgs stift* förordar en portalparagraf i kyrkoordningen vilken skulle prägla hela kyrkoordningen och innehålla bestämmelser om nödvändigheten av att tydligt uppmärksamma barnens behov. Alternativt föreslår man ett tydliggörande i inledningstexten till kyrkoordningens första avdelning av behovet av regelbundna barnkonsekvensanalyser i kyrkans verksamhet.

Stiftsstyrelsen i Göteborgs stift anser att det – mot bakgrund av att Svenska kyrkan inbjuder alla att tillhöra trons folk och dela dess liv – ligger en problematik i att allt för mycket ta särskild hänsyn till en grupp människor i kyrkoordningen - barnen. Man menar inte att barnen ska fråntas sin särställning. Istället menar man att alla de grupper som riskerar att marginaliseras, på ett särskilt sätt ska uppmärksammas i kyrkan. Därför föreslår man att inledningstexten till kyrkoordningen utvecklas så att man där ännu tydligare uppmärksammar barnen, samt andra grupper som riskerar marginaliseras i kyrkan och samhället. Syftet med att poängtera detta tydligare i inledningstexten är att texten ska få prägla hela kyrkoordningen. Det är därför överflödigt att nämna barnets bästa och uppmana till barnkonsekvensanalys i paragraferna.

Norrköpings kyrkliga samfällighet anser att då barnens särställning tydliggörs i inledningstexten till kyrkoordningens första avdelning är det rimligt att detta förhållande också återspeglas i regelverket. Man anser emellertid att förslaget om att barnkonsekvensanalyser ska göras i fullmäktige, kyrkonämnd och stiftsstyrelse innebär ett alltför byråkratiskt arbetssätt och föreslår i stället att barnkonsekvensanalyser ska ingå i det långsiktiga målarbetet, dvs. församlingsinstruktionen. Man tror att det i annat fall riskerar att bli en papperstiger.

Stiftsstyrelsen i Linköpings stift är delad i frågan om de föreslagna bestämmelserna behövs. Inom stiftsstyrelsen finns en tveksamhet till att byråkratisera frågan i den omfattning som föreslås då det riskerar att bara bli tomma ord. Samtidigt har kyrkan ett ansvar att gå före i dessa frågor och visa ett lyhört förhållningssätt gentemot barn och unga.

Tysslinge församling anser att ett krav på barnkonsekvensanalys kan införas såväl beträffande församlingsinstruktionen som i formulering av verksamhetsmål och verksamhetsuppföljning men att det inte är relevant att ha ett sådant krav på alla beslut.

Lindberga församling anser att det på församlingsnivå borde vara tillräckligt med bestämmelser om barnkonsekvensanalys i församlingsinstruktionen. Man anser vidare att det, med den föreslagna lydelsen, finns en risk att det blir en plikt som inte uppfattas som verklighetsanpassad.

2.1 Bakgrund

2.1.1 Kyrkomötet 2009

Till 2009 års kyrkomöte förelåg två motioner som behandlade frågan om barnkonsekvensanalys. Motionärerna argumenterade för att genomförandet av en barnkonsekvensanalys inför beslut är viktigt, bl.a. för att Svenska kyrkans verksamhet därmed också ska genomsyras av barnkonventionens grundtankar.

I betänkandet 2009:6 föreslog kyrkolivsutskottet kyrkomötet att bifalla motion 2009:55 om att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och återkomma till

kyrkomötet med förslag på en paragraf om barnkonsekvensanalys att införas i kyrkoordningen och motion 2009:9 i den del som den avsåg att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta ett arbetssätt så att det görs en barnkonsekvensanalys inför varje beslut. Utskottet menade att det arbete som utförts med barnkonsekvensanalyser inom stift och församlingar har nått skiftande resultat, och det har visat sig att det inte är enkelt att utarbeta en barnkonsekvensanalys. Svårigheterna berodde enligt utskottet ofta på att det inte fanns tillräckligt stöd i församlingarnas och stiftens styrorgan och ledningsfunktioner. Det var enligt utskottet först när frågans angelägenhetsgrad uttrycks av högsta ledningen och när resurser tilldelas som en barnkonsekvensanalys kan bli verklighet.

Utskottet menade vidare att en paragraf i kyrkoordningen inte med automatik innebär att ett arbete kommer igång lokalt men att den skrivning om barnets särställning som den nuvarande kyrkoordningen rymmer, behövde få stöd genom att konkretiseras. Då kyrkoordningen är styrdokument för hela Svenska kyrkan kommer det som står där att stärka det sedan länge prioriterade arbetet för barn och unga, på samtliga nivåer. Slutligen konstaterade utskottet att Svenska kyrkan bör ligga steget före andra organisationer vad gäller barns rättigheter, eftersom kyrkan har något viktigt att bidra med. Också detta ansåg utskottet vara ett skäl till att en skrivning om barnkonsekvensanalys bör komplettera den nuvarande skrivningen om barnets särställning i kyrkoordningen.

Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

2.1.2 FN:s konvention om barnets rättigheter

År 1989 antog FN konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen). Sedan dess har nästan samtliga världens stater godkänt konventionen. Barnkonventionen är folkrättsligt bindande, dock kan inte handlingar som inte är förenliga med konventionen föras upp i internationell domstol. De sanktioner som finns är i stället av karaktären kritik och påtryckningar. För att övervaka att de stater som har ratificerat konventionen också följer den har en FN-kommitté för barnets rättigheter (barnrättskommittén) inrättats.

Sammantaget beskriver 1989 års barnkonvention barnet som innehavare av mänskliga rättigheter och staten som garant för att dessa rättigheter tillgodoses. Konventionen ger en definition av sådana universella rättigheter som bör gälla för alla barn i världen, oavsett kön, hudfärg, kultur, religion och funktionsnedsättning.

Av konventionens 54 artiklar slår 41 artiklar (sakartiklar) fast vari barnets rättigheter består. De återstående artiklarna ringar in hur barnet ska försäkras sina rättigheter. Konventionens sakartiklar rymmer fyra grundläggande principer, som ska styra tolkningen av texten som helhet:

- ◆ Alla barn har lika värde och samma rättigheter (art 2).
- ◆ Vid alla beslut ska barnets bästa beaktas (art 3).
- ◆ Alla barn har rätt till liv och utveckling (art 6).
- ◆ Alla barn har rätt att säga sin mening och att få den respekterad (art 12).

Sverige ratificerade konventionen 1990. Sedan dess har riksdagen antagit två strategier för att förverkliga och för att stärka barnets rättigheter (1999, 2010). Dock har Sverige valt att inte inkorporera barnkonventionen i den nationella lagstiftningen, vilket har kritiserats bl.a. av UNICEF och Svenska kyrkan.

2.1.3 Barnkonsekvensanalyser som ett sätt att förverkliga barnkonventionen

En avgörande fråga är hur barnets rättigheter kan förverkligas i samhällets olika delar och på olika nivåer. Barnombudsmannen (BO) har konstaterat att arbetet

för att konkretisera principerna om barnets rättigheter kan hämta stöd ur ett antal artiklar i barnkonventionen.

KsSkr 2012:3

En av de metoder som BO rekommenderar – barnkonsekvensanalysen – hör samman med barnkonventionens artikel 3 om barnets bästa. Idén om barnkonsekvensanalys vilar på barnkonventionens insikt om att barnets bästa inte är en statisk princip, utan med nödvändighet ser olika ut i olika sammanhang. För att kunna åstadkomma det bästa för barnet, krävs att man i förväg analyserar konsekvenserna av ett beslut eller en planerad åtgärd. Detta bör ske inför beslut inom alla politikområden och inte bara i frågor som har en direkt koppling till barn och unga. Det är också viktigt att en barnkonsekvensanalys inte ses som ett enkelt kontrollinstrument, utan som en av flera möjliga metoder att förverkliga barnkonventionens syfte.

Arbetet med barnkonsekvensanalyser kan se olika ut. Ett sätt är att inför alla beslut använda sig av en checklista; ett annat att lyssna till barn och unga vid hearings; ett tredje att föra strukturerade samtal i grupp. I ett dokument från 2006 presenterar BO generella framgångsfaktorer för implementering av ett barnperspektiv i organisationers arbete. Bland annat konstaterar man att stöd av ledning och styrdokument är avgörande för huvudvida ansträngningarna ska bli lyckosamma.

2.1.4 Svenska kyrkan, barnkonventionen och arbetet med barnkonsekvensanalys

År 2009 sjösattes programmet Barn och unga 0–18 år i Svenska kyrkan. Barnkonventionen utgör en självklar grund för programmet. En annan utgångspunkt är kyrkoordningens formulering om att barnen har en särställning i kristen tro och att de därför behöver särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet. När programmet avrundas med ett nationellt möte år 2012 ska teologiska, diakonala, pedagogiska och kommunikativa utgångspunkter föreligga för fortsatt arbete med och för barn och unga.

Dokumentet *I dialog med barn – grund för Svenska kyrkans arbete bland barn 0–14 år* antogs av Församlingsnämnden 1999. Också här präglas texten av barnkonventionens formuleringar. Som tillägg till materialet finns exempel på frågor som skulle kunna ingå i en barnkonsekvensanalys. Sedan församlingsnämnden antog dokumentet har frågan om barnkonsekvensanalys också varit aktuell i flera stift.

2.1.5 Förstudie

Hösten 2011 genomfördes en förstudie utifrån det ovan beskrivna kyrkomötesuppdraget. Studien ger inledningsvis en bakgrund till FN:s barnkonvention och dess fyra grundprinciper: förbud mot diskriminering, barnets bästa i främsta rummet, rätten till liv och utveckling och rätten att få komma till tals. Därefter följer en genomgång av Sveriges arbete med att genomföra konventionen. Genomgången visar att relativt lite har hänt utifrån riksdagens första strategi för att förverkliga barnkonventionen och att få kommuner och myndigheter 2004 hade genomfört barnkonsekvensanalyser. Riksdagen har antagit en ny strategi som håller på att genomföras.

I förstudien har två stift och en församling intervjuats för att samla in erfarenheter och framgångsfaktorer. Resultatet visar att arbete med barnkonsekvensanalyser pågår i varierande omfattning men att det inte har fått särskilt stort genomslag. Utbildning, uppföljning, att ledningen är drivande och att arbetet sker

långsiktigt är några av de faktorer som lyfts fram som väsentliga för ett lyckosamt arbete.

Slutsatserna av förstudien visar på behovet av att arbeta med utbildning och kompetensutveckling kring barnkonventionen, vikten av att ledningen är drivande och följer upp och granskar arbetet, samt vikten av att få in barnkonsekvensanalyser i de ordinarie arbetsprocesserna. Arbetet bör enligt studien ses som långsiktigt.

2.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Kyrkostyrelsen ser det som angeläget att barnkonsekvensanalyser blir en naturlig del i beredningen av ärenden som beslutas i Svenska kyrkan på dess olika nivåer. För att åstadkomma detta är det, som också framhålls av bland andra Svenska kyrkans unga, viktigt att kravet på barnkonsekvensanalys framgår av kyrkoordningen. I annat fall riskerar arbetet med barnkonsekvensanalyser att inte prioriteras i tillräckligt hög grad. Därför föreslår kyrkostyrelsen nu bestämmelser om genomförande av barnkonsekvensanalys på alla nivåer inom kyrkan.

När det gäller den lokala nivån föreslår kyrkostyrelsen att församlingsinstruktionens pastorala program alltid särskilt ska behandla barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys. Kyrkostyrelsen ser kravet på barnkonsekvensanalys i församlingsinstruktionen som ett viktigt styrmedel för att barnperspektivet ska få praktiskt genomslag i den dagliga verksamheten på församlingsnivå. Genom kravet på barnkonsekvensanalys i församlingens pastorala program lyfts detta perspektiv fram i församlingens grundläggande uppgift. Vidare föreslår kyrkostyrelsen att krav på att göra en barnkonsekvensanalys ska gälla inför beslut av såväl kyrkofullmäktige som kyrkoråd. För fullmäktige kommer kravet då att gälla för den beredning som görs av kyrkorådet eller en nämnd. Krav på att barnkonsekvensanalyser ska göras föreslås även gälla sådana ärenden som kyrkoråden själva svarar för.

Även på stiftsnivå föreslår kyrkostyrelsen att det införs krav på barnkonsekvensanalys inför beslut såväl i stiftsfullmäktige som i ärenden som stiftsstyrelsen själv handlägger.

När det gäller den nationella nivån föreslår kyrkostyrelsen att det införs ett krav på att barnkonsekvensanalys ska göras när kyrkostyrelsen handlägger egna ärenden, på motsvarande sätt som föreslås för kyrkorådet och stiftsstyrelsen. Detta föreslås ske genom ett tillägg i 12 kap. 3 § i kyrkoordningen. Så som bestämmelsen är formulerad är det dock oklart om den även avser sådana ärenden där kyrkostyrelsen i någon mening, om än inte formellt, har berett en fråga för beslut i kyrkomötet genom att avge en skrivelse till kyrkomötet. För att även sådana fall ska täckas förslår kyrkostyrelsen en ändring i kyrkostyrelsens instruktion.

I promemorian har inte föreslagits något krav på barnkonsekvensanalys inför beslut i kyrkomötet. Några remissinstanser har framfört synpunkter på detta. På den nationella nivån sker inte någon motsvarande beredning av kyrkostyrelsen inför beslut i kyrkomötet som på den lokala och regionala nivån. För att åstadkomma barnkonsekvensanalyser inför beslut i kyrkomötets alla ärenden skulle det därför behöva införas ett krav när det gäller den beredning som sker i kyrkomötets utskott. Enligt kyrkostyrelsens mening är detta knappast rimligt eller ens praktiskt genomförbart utifrån de förutsättningar som utskottsarbetet bedrivs idag. En barnkonsekvensanalys som tas fram under utskottsberedningen av ett ärende i kyrkomötet torde av praktiska skäl aldrig kunna bli något annat än en ”tom pappersprodukt”. Det skulle snarare göra mer skada än nytta att låta

utskotten genomföra barnkonsekvensanalyser som av praktiska skäl inte kan hålla den kvalitet som måste eftersträvas.

Några remissinstanser har förordat en portalbestämmelse om barnkonsekvensanalys i stället för att bestämmelser om barnkonsekvensanalys ges i ett antal enskilda paragrafer. Kyrkostyrelsen anser emellertid att kravet på barnkonsekvensanalys inför beslut blir tydligare och mera konkret med den reglering som nu föreslås.

Som Strängnäs stift påpekar gäller kravet på barnkonsekvensanalys alla beslut, dvs. även sådana beslut som inte tydligt relaterar till den grundläggande uppgiften. Enligt kyrkostyrelsens uppfattning måste detta sägas framgå av de föreslagna bestämmelserna.

Kyrkostyrelsen instämmer i det som Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Lunds stift i anført om att det som bör eftersträvas är ett barnrättsorienterat arbetssätt där barnets perspektiv finns som en integrerad och naturlig del av församlingsarbetet. Kyrkostyrelsen anser emellertid, i motsats till Domkapitlet och stiftsstyrelsen, inte att det är lämpligt att i kyrkoordningen införa någon förklarande skrivning som visar på varför barnkonsekvensanalys är en obligatorisk del i beredningen av ärenden samt ska beaktas i församlingsinstruktionen. Kyrkostyrelsen anser inte heller att man bör skriva in någon ytterligare motivering till barnkonsekvensanalyser i kyrkoordningen.

Stiftsstyrelsen i Lunds stift har också framlagt förslaget att det skulle kunna göras ett tillägg till 48 kap. i kyrkoordningen med innebörd att revisorerna också ska granska att barnkonsekvensanalyser gjorts på ett tillfredsställande sätt. Enligt kyrkostyrelsens mening har revisorerna redan idag möjlighet att i den löpande verksamhetsrevisionen granska samtliga handlingar och har de synpunkter på brister i ärendehandläggningen bör de påtala detta. En sådan brist skulle kunna vara att barnkonsekvensanalys inte gjorts eller att den som gjorts är bristfällig. Kyrkostyrelsen ser därför inte att det behöver göras något tillägg i 48 kap. kyrkoordningen.

Några remissinstanser har framfört farhågor om att bestämmelserna om genomförande av barnkonsekvensanalys i beredningen av ärenden kommer att innebära ett alltför byråkratiskt arbetssätt och att barnets perspektiv riskerar att bli en administrativ fråga utan större koppling till det dagliga arbetet. Kyrkostyrelsen tror, i likhet med flera av remissinstanserna, att detta är en reell risk och har därför under våren 2012 tagit fram en *Handbok för barnkonsekvensanalys i Svenska kyrkan*. Handboken innehåller flera konkreta modeller för barnkonsekvensanalys som kan användas på olika nivåer inom Svenska kyrkan. Efter utvärdering kommer modellerna att bearbetas för att därefter kunna vara ett stöd i Svenska kyrkans arbete med barn och unga. Kyrkostyrelsen tror att denna handbok kommer att vara ett viktigt verktyg för att säkerställa att barnkonsekvensanalyser kan genomföras med hög kvalitet utan att handläggningstiderna blir orimligt långa.

3 Val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att 11 kap. 2 och 5 §§, 33 kap. 4 §, 38 kap. 17 § och 39 kap. 3 § samt rubriken till 39 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 39 kap. 19-24 §§, en ny inledande rubrik i 39 kap. samt sex nya rubriker före 39 kap. 19-24 §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. Kyrkomötet

2 § Kyrkomötet väljs av de röstberättigade i hela landet.

Bestämmelser om rösträtt och valbarhet finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

2§ Tvåhundrafyrtionio av kyrkomötets ledamöter väljs av de röstberättigade i hela landet.

Bestämmelser om rösträtt finns i 33 kap. och om valet i 38 kap.

Två av kyrkomötets ledamöter väljs av utlandsförsamlingarna.

Bestämmelser om rösträtt och om valet finns i 39 kap.

Bestämmelser om valbarhet finns i 33 kap.

Antal ersättare

5 § För varje ledamot utses lika många ersättare som ledamotens nomineringsgrupp har fått mandat i valkretsen. Det ska dock alltid utses minst tre ersättare för varje ledamot.

5 § Vid val enligt 2 § första stycket ska för varje ledamot utses lika många ersättare som ledamotens nomineringsgrupp har fått mandat i valkretsen. Det ska dock alltid utses minst tre ersättare för varje ledamot.

Vid val enligt 2 § tredje stycket ska för varje ledamot utses tre ersättare.

33 kap. Kyrkans förtroendevalda

Valbarhet

4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i sam-

4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i

1. församlingen, om det gäller val till en församling,
2. en församling som ingår i sam-

fälligheten, om det gäller val till en samfällighet, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till samfällighet är hon eller han endast valbar till en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till Kyrkomötet i 38 kap. 19 a §.

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

fälligheten, om det gäller val till en samfällighet, eller
3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till samfällighet är hon eller han endast valbar till en samfällighet där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till samfällda kyrkofullmäktige i 38 kap. 12 §, vid val till stiftsfullmäktige i 38 kap. 16 a §, *direkta* val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a § *och indirekta val till kyrkomötet i 39 kap. 20 §.*

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.¹

¹ Den föreslagna lydelsen har anpassats till den ändring som beslutades av kyrkomötet 2011 (SvKB 2011:6).

38 kap. Direkta val

Fasta valkretsmandat och utjämningsmandat vid val till Kyrkomötet

17 § Mandaten i kyrkomötet består av 225 fasta valkretsmandat och 26 utjämningsmandat.

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§.¹

17 § *Mandaten i kyrkomötet består av 225 fasta valkretsmandat, 2 fasta utlandsmandat och 24 utjämningsmandat.*

Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§.²

17 § *De direkta valen till kyrkomötet avser 225 fasta valkretsmandat och 24 utjämningsmandat. Närmare bestämmelser om hur fasta valkretsmandat och utjämningsmandat fördelas på grundval av valresultatet finns i 72–76 §§. Bestämmelser om de indirekta valen till kyrkomötet finns i 39 kap.*

¹ Gällande lydelse

² Lydelse enligt kyrkomötets beslut (SvKB 2011:7). Ändringen träder i kraft den 1 januari 2013.

39 kap. Valsätt vid indirekta val

Proportionellt valsätt

- 3 § Bestämmelserna i 4–18 §§ om möjlighet till proportionellt valsätt gäller vid val som görs av beslutande och verkställande organ.

Det finns särskilda bestämmelser om val till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet i 19-24 §§.

39 kap. Indirekta val VALSÄTT VID INDIREKTA VAL

KsSkr 2012:3

VAL TILL KYRKOMÖTET FRÅN SVENSKA KYRKAN I UTLANDET

Övergripande ansvar

- 19 § Kyrkostyrelsen har det övergripande ansvaret för valets genomförande.

Rösträtt och valbarhet

- 20 § Utlandsförsamlingarnas kyrkoråd väljer de ledamöter och ersättare i kyrkomötet som anges i 11 kap. 2 § tredje stycket. I kyrkorådets beslut får de ledamöter delta som tillhör Svenska kyrkan och inte har rösträtt vid direkta val till kyrkomötet.

Den som väljs till ledamot eller ersättare ska vara valbar i en utlandsförsamling. Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till kyrkomötet i 33 kap. 4 §.

Valets genomförande

- 21 § Varje kyrkoråd ska på en förteckning ange fem personer som är valbara till kyrkomötet enligt 20 § andra stycket. Namnen ska tas upp i en följd under varandra.

Förteckningen ska vara inkommen till kyrkostyrelsen senast den dag då de ordinarie direkta kyrkovalen hålls i enlighet med 38 kap. 6 §.

Sammanräkning

22 § *Kyrkostyrelsen svarar för sammanräkningen av valet.*

Vid sammanräkningen får namn på första plats en hel röst, namn på andra plats en halv röst, namn på tredje plats en tredjedels röst, namn på fjärde plats en fjärdedels röst och namn på femte plats en femtedels röst. De båda personer som vid sammanräkningen får de två högsta röstetalen blir ledamöter i kyrkomötet och de tre följande ersättare.

Vid lika röstetal sker avgörandet genom lottning.

Om en förteckning upptar namn på en person som inte är valbar anses namnet som obefintligt. Detsamma gäller namn utöver de fem första om fler namn finns på förteckningen.

Ersättarnas tjänstgöring

23 § *Ersättarna inträder i tjänst i den ordning som de har blivit valda. Alla ersättare kan tjänstgöra för båda ledamöterna.*

Om en ledamot avgår under mandatperioden utses den ersättare som har fått högst röstetal till ledamot.

Överklagande

24 § *Valet av ledamöter och ersättare till kyrkomötet från Svenska kyrkan i utlandet får överklagas hos Svenska kyrkans valprövningsnämnd av utlandsförsamlingarnas röstberättigade medlemmar.*

Skrivelse med överklagandet ska ha kommit in till kyrkostyrelsen senast fjorton dagar efter att resultatet av utlandsförsamlingarnas val har anslagits på kyrkostyrelsens webb-sidor.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag: Utlandsförsamlingarnas kyrkoråd ska göra var sin rangordnad förteckning med fem valbara kandidater till kyrkomötet. I kyrkorådets beslut får bara de ledamöter delta som tillhör Svenska kyrkan och inte har rösträtt vid direkta val till kyrkomötet. Valbar är den som är valbar i någon utlandsförsamling. Kandidater som är placerade först tilldelas ett högre röstvärde och de därefter placerade ett lägre värde i en fallande skala. De båda som vid sammanräkningen av samtliga röster får det största antalet blir ledamöter i kyrkomötet och de tre följande ersättare. Kyrkostyrelsen har ett övergripande ansvar för valets genomförande och svarar för sammanräkningen. Valet till kyrkomötet kan inom 14 dagar från det att resultatet är kungjort överklagas hos Svenska kyrkans valprovsnämnd.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens frånsatt tillägget i 39 kap. 21 § att förteckningarna med valbara personer ska ha kommit in till kyrkostyrelsen senast den dag då de ordinarie direkta kyrkovalet hålls i enlighet med 38 kap. 6 §. Vidare klargörs att resultatet av valet ska kungöras på kyrkostyrelsens webbsidor.

Remissinstanserna

Visby stift anför, när det gäller frågan om vem som ska ha rösträtt, att det är en grundprincip som i många sammanhang upprepats att den som är medlem i en församling i Svenska kyrkan i utlandet också är medlem i Svenska kyrkan. Denna grundprincip måste gälla fullt ut och därmed också få återverkningar på valen till kyrkomötet på så sätt att en kyrkorådsledamots medlemskap i en utlandsförsamling också innebär rätt att delta i kyrkorådets val till kyrkomötet. Man menar också att definitionen av ett kyrkoråd som har rösträtt måste framgå tydligt och en tidpunkt för när röstlängden ska fastställas bör anges. När det gäller frågan om valbarhet konstaterar stiftet att principen om att medlemskap i en utlandsförsamling ska innebära medlemskap i Svenska kyrkan medför att medlemskap i en utlandsförsamling ska vara grunden för valbarhet. *Visby stift* påpekar vidare att när det gäller val i Sverige har valnämnder vissa utpekade uppgifter. Stiftet anser att det behöver anges vem som i utlandsförsamlingarna ska ha ansvar för motsvarande uppgifter, som inrapportering, protokoll etc. *Visby stift* anser vidare att det av tydlighetsskäl vore bättre att i 38 kap. 17 § räkna upp samtliga mandat till kyrkomötet även om det innebär att mandat från såväl direkta som indirekta val anges i samma bestämmelse.

Svenska kyrkans valprovsnämnd har synpunkter på den föreslagna bestämmelsen i 39 kap. 24 § andra stycket om att en skrivelse med överklagande av valet ska ha inkommit till kyrkostyrelsen senast 14 dagar efter det att resultatet av utlandsförsamlingarnas val har anslagits på kyrkostyrelsens webbplats. Valprovsnämnden påpekar att kyrkostyrelsen inte har någon egen webbplats och menar att det därför kan vara svårt för den som vill ta del av det anslagna resultatet.

Victoriaförsamlingen i Berlin framhåller att frågan om utlandssvenskars tillhörighet till Svenska kyrkan måste klargöras.

3.1 Bakgrund

En under hösten 2007 tillsatt utredning om förändrad organisation av Svenska kyrkan i utlandet fick bland annat i uppdrag att utreda förutsättningar och

möjligheter för representanter från utlandsförsamlingarna att vara delaktiga i kyrkomötet. I betänkandet *Utlandskyrkan – Struktur och delaktighet* (Svenska kyrkans utredningar 2009:1) föreslog utredningen att alla som tillhörde Svenska kyrkan och hade uppnått rösträttsåldern skulle ges rätt att rösta i valet till kyrkomötet oavsett om de var folkbokförda i Sverige eller hade varit det tidigare. Valet skulle avse två ledamöter i kyrkomötet från en särskild utlandsvalkrets omfattande dem som tillhör Svenska kyrkan men inte är folkbokförda i Sverige. Utredningen noterade att det saknades uppgifter om exakt hur många personer som skulle komma att tillhöra den nya valkretsen.

I sin skrivelse KsSkr 2011:5 *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* föreslog kyrkostyrelsen direkta val till kyrkomötet med rösträtt för den som inte är folkbokförd i Sverige men tillhör Svenska kyrkan och har fyllt 16 år. Detta förslag avvisades dock av kyrkomötet.

Ekumenikutskottet bejakade i sitt betänkande E 2011:6 *Svenska kyrkan i utlandet – struktur och delaktighet* ambitionen att göra det möjligt för alla medlemmar i Svenska kyrkan att utöva ett inflytande på kyrkans verksamhet genom att delta i val till kyrkomötet. Man hade dock sådana invändningar mot delar av kyrkostyrelsens förslag att man menade att det inte utan ytterligare åtgärder var lämpligt att genomföra direkta val för dem som inte är folkbokförda i landet. Det som i första hand behövde åtgärdas var att få säkrare uppgifter om vilka som är röstberättigade, alltså uppgifter om vilka personer som tillhör Svenska kyrkan men inte är folkbokförda i Sverige. Ekumenikutskottet ansåg därför att ett indirekt valförfarande var lämpligare till dess att medlemskap i Svenska kyrkan för utlandsboende kan fastställas och hållas aktuellt på ett förutsägbart och tillfredsställande sätt. Utskottet föreslog därför att två fasta utlandsmandat i kyrkomötet efter 2013 års kyrkoval skulle tillsättas gemensamt av kyrkoråden i utlandsförsamlingarna.

I betänkandet konstaterade Ekumenikutskottet vidare att Kyrkorättsutskottet i ett yttrande hade påpekat att kyrkomötet bör vara det organ som beslutar hur kyrkomötet väljs. Därför borde kyrkostyrelsen enligt Ekumenikutskottet ges i uppdrag att till kommande års kyrkomöte utforma de regler som krävs för att genomföra valen till de två fasta utlandsmandaten.

Genom att bifalla punkt 7 i förslaget i Ekumenikutskottets ovan nämnda betänkande uppdrog kyrkomötet åt kyrkostyrelsen att återkomma till 2012 års kyrkomöte med ”den reglering som krävs för att genomföra indirekta val som anges i 38 kap. 17 § kyrkoordningen i dess lydelse enligt bilaga 5”. Den i kyrkomötets beslut åberopade bestämmelsen i 38 kap. 17 § ska enligt beslutet träda i kraft den 1 januari 2013. I sin nya utformning har det ändrade första stycket i den nämnda paragrafen följande lydelse:

17 § Mandaten i kyrkomötet består av 225 fasta valkretsmandat,
2 fasta utlandsmandat och 24 utjämningsmandat.

3.2 Kyrkostyrelsens överväganden

I kyrkoordningen finns redan idag bestämmelser om indirekta val. Dessa gäller visserligen inte utan särskilda beslut för utlandsförsamlingarna men skulle kunna göras tillämpliga när det ska genomföras ett val till kyrkomötet. Det är dock inte givet att detta är det lämpligaste. Som framhålls i promemorian är förutsättningarna annorlunda när val ska ske av utlandsförsamlingar utspridda i olika delar av världen mot vad som gäller när t.ex. ledamöterna i kyrkofullmäktige är samlade på en plats för att välja kyrkoråd. Det är också skillnad på att välja en

enda person till biskop mot att välja två ledamöter jämte ett antal ersättare till kyrkomötet.

KsSkr 2012:3

Rösträtt

Det framgår av Ekumenikutskottets betänkande att man har utgått från att det är kyrkoråden i utlandsförsamlingarna som ska delta i valet till kyrkomötet. Det står dock inte klart om tanken har varit att det är kyrkoråden som kollektiv eller kyrkorådens enskilda ledamöter som ska delta i valet. I promemorian föreslås att det ska vara kyrkoråden som sådana som väljer ledamöter och ersättare till kyrkomötet. Kyrkostyrelsen instämmer i denna bedömning. Eftersom kyrkoråden inte har ett fixerat antal ledamöter skulle en konsekvens av att ge de enskilda ledamöterna direkt rösträtt vara att församlingarna skulle få olika stort inflytande över valet beroende på hur många ledamöter man har i kyrkorådet. Detta bör enligt kyrkostyrelsens mening undvikas.

Visby stift har anfört att principiellt måste gälla att den som är medlem i en utlandsförsamling också ska anses vara medlem i Svenska kyrkan och därmed ha rätt att delta i kyrkorådets val av kyrkomötesledamöter. Kyrkostyrelsen delar inte uppfattningen att detta är en gällande grundprincip i alla sammanhang. Kyrkostyrelsens förslag om vilka i kyrkorådet som ska ha rösträtt knyter helt an till vad som gäller vid val av biskop enligt 8 kap. 23 a § i kyrkoordningen. Då det på vissa platser förekommer samverkan med andra nordiska evangelisk-lutherska kyrkor är det inte givet att alla kyrkorådsledamöter i en utlandsförsamling tillhör Svenska kyrkan. Enligt kyrkostyrelsens mening är det rimligt att samma rösträttsbestämmelser gäller när kyrkoråden väljer ledamöter och ersättare till kyrkomötet som när de deltar i biskopsval. Den av Visby stift återopade grundprincipen om ett givet samband mellan församlings- och kyrkotillhörighet bör därför, enligt kyrkostyrelsens mening, inte heller bli tillämplig i fråga om rätt att delta i val av kyrkomötesledamöter.

Visby stift har vidare anfört att definitionen av ett röstberättigat kyrkoråd måste framgå tydligt och att en tidpunkt för när röstlängden ska fastställas bör anges. Även när det gäller denna fråga finns motsvarande reglering för val av elektor vid biskopsval där det i 8 kap. 23 a § sägs att de valda ledamöterna i kyrkorådet i varje församling i utlandskyrkan ska välja elektor. Enligt 2 kap. 16 § i kyrkoordningen beslutar kyrkostyrelsen vilka församlingar som finns inom Svenska kyrkan i utlandet. I 2 kap. 17 § sägs att varje församling ska ha en församlingsordning. Av kyrkostyrelsens beslut om församlingsordning (SvKB 2010:1) framgår i 6 § att det ska finnas ett kyrkoråd. Det finns alltid en aktuell förteckning, eller beslut som utgör underlag för en förteckning, över vilka församlingar som är utlandsförsamlingar i kyrkoordningens mening och det är kyrkoråden i dessa församlingar som ska ha rösträtt.

Någon inskränkning till de *valda* ledamöterna behöver inte göras eftersom kyrkoherden inte i egenskap av präst redan har rösträtt såsom fallet är vid val till biskop i Visby stift. Däremot kan det finnas kyrkorådsledamöter i utlandsförsamlingarna som är folkbokförda i Sverige och därmed har rösträtt i det direkta valet till kyrkomötet. För att dessa personer inte ska ha en dubbel rösträtt anges att det är de kyrkorådsledamöter som inte är folkbokförda i Sverige som har del i utlandsförsamlingens val till kyrkomötet.

Valbarhet

När det gäller valbarhet som ledamot eller ersättare föreslår kyrkostyrelsen att samma valbarhetsregler ska gälla som för elektor i biskopsvalet. Det innebär att utöver den grundläggande bestämmelsen i 33 kap. 4 § om krav på tillhörighet till

Svenska kyrkan för uppdrag som förtroendevald på nationell nivå ska den som väljs till kyrkomötet också vara valbar i en församling i Svenska kyrkan i utlandet. Detta kan sägas motsvara det som gäller för det direkta valet där valbarheten är inskränkt till valkrets. De personer som både är valbara i en utlandsförsamling och folkbokförda i Sverige kan sägas ha en dubbel valbarhet genom att även vara valbara från ett stift som valkrets. Eftersom valbarheten inte är en individuell rättighet som man själv förfogar över finns dock inte samma principiella invändningar mot denna dubbla valbarhet som mot dubbel rösträtt.

Som framhålls i promemorian kommer även den ledamot som genom att flytta mister valbarheten i en utlandsförsamling och därmed sin valbarhet i kyrkomötet ha möjligheten enligt 33 kap. 10 § att ha kvar sitt uppdrag under resterande del av mandatperioden. Det står naturligtvis fritt för den som vill, att frånträda sitt uppdrag.

Valets genomförande

Det är önskvärt att valet kan genomföras på ett så enkelt sätt som möjligt. Kyrkostyrelsen föreslår därför, i likhet med promemorian, att de båda ledamöterna från Svenska kyrkan i utlandet ska ha tre gemensamma ersättare och att dessa ska inträda i samma ordning oavsett vilken ledamot som tjänstgöringen avser. Då det finns tre ersättare att tillgå bedömer kyrkostyrelsen, i likhet med promemorian, att det inte behövs regler om fyllnadsval om någon ledamot eller ersättare avgår under mandatperioden.

Även när det gäller hur valen ska gå till instämmer kyrkostyrelsen i promemorians förslag. Det innebär i huvudsak att kyrkorådet i varje utlandsförsamling ska göra en förteckning med fem valbara kandidater i rangordning. De kandidater som får förstaplatser får en hel röst, de som kommer på andraplatser en halv röst, de som hamnar på tredjeplatser en tredjedels röst osv. Kyrkostyrelsen, som får ett övergripande ansvar för valets genomförande, ska svara för sammanräkningen av rösterna. De kandidater som får det högsta respektive det näst högsta sammanlagda röstetalet utses till ledamöter. Den kandidat som kommer på tredje plats blir första ersättare, den som kommer på fjärde plats andra ersättare och den på femte plats tredje ersättare. Det får anses följa av kyrkostyrelsens övergripande ansvar att den kan ge eventuella kompletterande instruktioner för valets genomförande om detta visar sig behövas. Det blir då fråga om rent praktiska anvisningar.

Visby stift anser att det bör anges vem som i utlandsförsamlingarna ska ha ansvar för motsvarande uppgifter som valnämnderna har i de direkta valen i Sverige. Med de bestämmelser som kyrkostyrelsen nu föreslår för valets genomförande kommer det egentligen inte att finnas några uppgifter som motsvarar dem som en valnämnd har i de direkta valen. Det blir endast fråga om att expediera ett kyrkorådsbeslut till kyrkostyrelsen. Någon reglering torde enligt kyrkostyrelsens mening inte vara nödvändig utan församlingen själv bör utarbeta en lämplig rutin för det som behöver göras. Inte heller när det gäller nominering av kandidater finns det skäl att ha en kyrkoordningsreglering. Det kommer sannolikt att förekomma underhandskontakter för att man ska kunna resonera sig fram till vilka personer som kan vara lämpliga att välja och som kan få ett så brett stöd som möjligt.

När det gäller det direkta valet till kyrkomötet finns ett antal tidpunkter som måste iaktas och som syftar till att valet ska vara avslutat viss tid och att den preliminära sammanräkningen av röster ska kunna göras. Enligt kyrkostyrelsens mening bör även valet från utlandsförsamlingarna genomföras i sådan tid att sammanräkningen kan göras på kvällen på valdagen. Därför bör tidpunkten för när resultatet av en utlandsförsamlings beslut om fem kandidater senast ska ha inkommit till

kyrkostyrelsen anges i kyrkoordningen. Tidpunkten bör vara samma dag som de ordinarie direkta valen hålls i enlighet med vad som föreskrivs i 38 kap. 6 §.

KsSkr 2012:3

Överklagande

När det gäller överklagande föreslår kyrkostyrelsen att valet av ledamöter och ersättare ska få överklagas hos Svenska kyrkans valprovsnämnd av utlandsförsamlingarnas röstberättigade medlemmar. Vid de direkta valen används stiftens anslagstavlor för att kungöra när sammanräkningen är avslutad. Det finns inte några bestämmelser om en kyrkostyrelsens anslagstavla och en sådan skulle inte heller vara någon lämplig plats för de klagoberättigade att få del av resultatet. I promemorian har därför föreslagits att resultatet ska anslås på kyrkostyrelsens webbplats. Det är, enligt kyrkostyrelsens mening, naturligtvis viktigt att det är så enkelt som möjligt att ta del av det anslagna resultatet. Med hänsyn till de förutsättningar som gäller för detta val har kyrkostyrelsen svårt att se något bättre alternativ än att valresultatet kungörs via internet. Som Valprovsnämnden anfört har kyrkostyrelsen inte någon egen webbplats men däremot egna webbsidor på Svenska kyrkans webbplats under www.svenskakyrkan.se/kyrkostyrelsen. Kyrkostyrelsen anser att det är på dessa sidor resultatet bör kungöras. Kyrkostyrelsen föreslår därför att skrivelse med överklagande ska ha kommit in till kyrkostyrelsen senast fjorton dagar efter att resultatet av utlandsförsamlingarnas val har anslagits på kyrkostyrelsens webbsidor.

Övrigt

Visby stift har anfört att man anser att det av tydlighetsskäl vore bättre att i 38 kap. 17 § räkna upp samtliga mandat till kyrkomötet även om det innebär att mandat från såväl direkta som indirekta val anges i samma bestämmelse. Kyrkostyrelsen delar inte denna uppfattning. Samlade bestämmelser om samtliga mandat i kyrkomötet finns i 11 kap. i kyrkoordningen. Enligt kyrkostyrelsens mening är det mer konsekvent med uppbyggnaden av kyrkoordningen att bestämmelserna om de mandat som besätts genom direkta val återfinns i 38 kap. och bestämmelserna om de mandat som besätts genom indirekta val finns i 39 kap. kyrkoordningen.

4 Beslut om namnändringar

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 37 kap. 55 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap. Ändringar i indelningen

NAMN PÅ KYRKLIGA ENHETER

55 § I beslut om indelning i församlingar, pastorat, flerpastorats-samfälligheter och kontrakt ska stiftsstyrelsen också besluta om namn på enheterna.

Stiftsstyrelsen ska även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut av stiftsstyrelsen om att ändra ett namn i sådant fall.

55 § I beslut om indelning i församlingar, pastorat, flerpastorats-samfälligheter och kontrakt ska stiftsstyrelsen också besluta om namn på enheterna.

Stiftsstyrelsen ska även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter.

Ett beslut om att ändra namn enligt andra stycket träder i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. Sådant beslut ska fattas senast sex månader före ikraftträdandet. Om beslutet ska träda i kraft året efter det år ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast tolv månader före ikraftträdandet.

Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om beslut av stiftsstyrelsen om att ändra ett namn i sådant fall.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag: Även ändring av namn på en kyrklig enhet som inte har samband med ett indelningsbeslut ska träda i kraft 1 januari. Beslut om sådan namnändring ska fattas sex månader före ikraftträdandet. Om ändringen ska träda i kraft året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum ska det fattas senast 12 månader före ikraftträdandet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

De remissinstanser som yttrat sig har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

4.1 Bakgrund

Enligt 37 kap. 55 § ska stiftsstyrelsen i beslut om indelning i församlingar, pastorat, flerpastoratssamfälligheter och kontrakt också besluta om namn på enheterna. I sådana fall gäller redan idag att besluten träder i kraft vid årsskiftet när indelningsändringen träder i kraft.

Enligt bestämmelsen ska stiftsstyrelsen även i andra fall pröva frågor om att ändra namn på sådana enheter. Kyrkostyrelsen ska genast underrättas om ett beslut om att ändra namn i sådant fall. När det gäller namnändringsbeslut som inte har samband med indelningsändring saknas bestämmelser om tid för ikraftträdande och när besluten senast ska fattas.

De två senaste åren har i några fall förekommit att beslut om namnändring av kyrkliga enheter fattats i mitten av december. Dessa beslut har kommunicerats till kyrkostyrelsen antingen i slutet av december eller under januari året därpå. Detta har i sin tur inneburit att kyrkostyrelsen inte har kunnat kommunicera dessa beslut vidare till statliga myndigheter förrän efter det att myndigheterna har genomfört uppdateringar av sina system och databaser i samband med årsskiftet. Om namnändringen måste införas i efterhand i till exempel folkbokföringen innebär detta merkostnader för staten, samtidigt som det förorsakar irritation hos de statliga myndigheterna. Missnöje med denna ordning har framförts av myndigheterna. Om namnändringen inte införs i systemen kommer samtliga personer som är folkbokförda i den berörda församlingen under ett helt år att ha ett felaktigt församlingsnamn i folkbokföringen.

Kyrkoval genomförs vart fjärde år och påverkar på många sätt indelningsarbetet och är beroende av den indelning som ska gälla året efter valåret. Kyrkovalen genomförs för den organisation som gäller från och med 1 januari året efter valåret. I 38 kap. 25 § i kyrkoordningen regleras att de nomineringsgrupper som ska ställa upp i kyrkovalet ska ha en registrerad gruppbezeichnung som innehåller stiftets, samfällighetens eller församlingens namn i nominativ- eller genitivform beroende på vilken nivå de registreras. Undantaget från detta är de grupper som är registrerade för val till kyrkomötet. Grupperna ska senast den 15 april valåret ha ansökt om att få bli registrerade och ha anmält kandidater. Enligt 26 § gäller en gruppbezeichnung tills vidare, men den upphör att gälla och ska tas bort ur registret om det inte finns någon samfällighet eller församling med namn som ingår i gruppbezeichnung. Det är därför viktigt att förutsättningarna för gruppregistreringen är klara i god tid och inte heller kan ändras när som helst inför ett kyrkoval.

4.2 Kyrkostyrelsens överväganden

För att komma tillrätta med den ovan beskrivna problematiken med sen kommunikering av beslut om namnändring föreslår kyrkostyrelsen att det i kyrkoordningen regleras att beslut om att ändra namn på enheter, även om dessa inte har samband med en indelningsändring, alltid ska träda i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet och fattas senast sex månader före ikraftträdandet.

För att skapa så goda förutsättningar som möjligt inför kyrkovalet föreslås att beslut om namnändring som ska träda i kraft den 1 januari året efter ett valår ska, även om beslutet saknar samband med ett indelningsbeslut, fattas senast 12 månader före ikraftträdandet.

5 Särskild utjämningsavgift

KsSkr 2012:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 44 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap. Ekonomisk utjämning

4§ Från prästlönetillgångarnas avkastning uttas årligen en särskild utjämningsavgift. Avgiften är femtio procent av den nettovinst som uppkommer under räkenskapsåret på förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Nettovinsten på förvaltningen av prästlönetillgångarna utgörs av vad som återstår av vinsten från samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret, minskad med det belopp som enligt 46 kap. 11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen.

Samtidigt som vinstmedel av förvaltningen betalas ut till församlingarna får stiftet tillgodogöra sig särskild utjämningsavgift med högst samma belopp.

4 § Från prästlönetillgångarnas avkastning uttas årligen en särskild utjämningsavgift. Avgiften är femtio procent av den nettovinst som uppkommer under räkenskapsåret på förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Nettovinsten på förvaltningen av prästlönetillgångarna utgörs av vad som återstår av vinsten från samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret, minskad med det belopp som enligt 46 kap. 11 § har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen.

Samtidigt som vinstmedel av förvaltningen betalas ut till församlingarna får stiftet tillgodogöra sig särskild utjämningsavgift med högst samma belopp. *Om avgiften överstiger stiftets bruttobidrag inom ramen för det nationella utjämningsystemet, ska prästlönetillgångarna betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: I de fall nivån på den särskilda utjämningsavgiften överstiger stiftsbidrag brutto ska prästlönstillgångarna i det aktuella stiftet betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån för att på detta sätt garantera att hela utjämningsavgiften tillförs det nationella utjämnings-systemet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Härnösands stift, Visby stift, Göteborgs stift, Stiftsstyrelserna i Linköpings, Uppsala och Stockholms stift samt Svenska kyrkans överklagandenämnd har inget att invända mot förslaget.

Inte heller *Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Karlstad stift* har något att erinra mot förslaget. Stiftet framhåller att det rimmar väl med solidaritet och medmänsklighet men påtalar, i likhet med *Luleå stift samt stiftsstyrelserna i Skara och Växjö stift*, att ett stort överskott av förvaltningen ett enskilt år kan bero på stormfällning och andra kalamiteter inom skogsbruket. Därför kan det behövas en urkopplingsfunktion till den föreslagna regeln. De virkesintäkter som erhålls ett år med mycket stormfälld skog måste betraktas som förskott för kommande år och bör komma stiftet och dess församlingar till del för de år det gäller. *Stiftsstyrelserna i Skara och Växjö stift* efterlyser bestämmelser om dispensmöjligheter för dessa situationer. *Luleå stift* föreslår i stället att avgiften ska beräknas på ett genomsnitt de senaste fem räkenskapsåren. Under år där ett enskilt stifts prästlönstillgång gör ett negativt resultat skulle detta dock kunna skapa en situation där det saknas likvida medel att betala den särskilda utjämningsavgiften med. Detta bör tas i beaktande och kanske bör den särskilda utjämningsavgiften alltid vara noll kronor under ett år där förvaltningen visat ett negativt resultat.

Stiftsstyrelserna i Västerås, Skara, Växjö och Lunds stift framhåller att de regleringar som föreslås i promemorian kan innebära att incitamentet för stiftet att rationalisera förvaltningen för att öka avkastningen blir mindre om ett gott arbete på stiftet med förvaltningen av prästlönstillgångarna inte ger något synligt resultat för ekonomin inom stiftet, dvs. stift och församlingar. *Stiftsstyrelsen i Västerås stift* anser att detta vore olyckligt. Ansvar för förvaltningen är delegerat till stiftet och då bör, enligt stiftsstyrelsen, också resultatet av hur detta ansvar hanteras märkas på stiftsnivå. *Stiftsstyrelsen i Växjö stift* anser att denna aspekt behöver utredas ytterligare. *Stiftsstyrelsen i Lunds stift* anser det också viktigt att öka församlingarnas intresse av att förvaltningen sköts så rationellt som möjligt.

Stiftsstyrelsen i Växjö stift uppfattar den nivå som stiftsbidraget har råkat hamna på som irrelevant som tak för vad stiftet får tillgodogöra sig av prästlönstillgångarnas avkastning. Man anser att ju mer förvaltning, affärsverksamhet och vinstdelning regleras och kringskärs av olika regler desto ineffektivare riskerar verksamheten att bli.

Strängnäs stift är inte berett att tillstyrka promemorians förslag angående den särskilda utjämningsavgiften och menar att det vore bättre att beakta frågan i den aviserade översynen av utjämningsystemet.

5.1 Bakgrund

Före år 2005 betalade prästlönetillgångarna in den särskilda utjämningsavgiften från förvaltningen direkt till den nationella nivån. 2003 års kyrkomöte beslöt att stiftet i fortsättningen skulle få tillgodogöra sig den särskilda utjämningsavgiften, samtidigt som den nationella nivån avräknar motsvarande belopp från bruttonivån på stiftsbidraget. På detta vis kunde en önskan om att minska rundgången av pengar i utjämningsystemet uppfyllas.

Tabellen nedan visar omfattningen av den särskilda utjämningsavgiftens avvikelse från det nationella utjämningsystemet och i vilka stift de överskjutande beloppen uppstått:

Stiftens överskott från utjämningsystemet 2005-2011

tkr	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Summa
Uppsala	0	0	0	0	0	0	0	0
Linköping	0	0	0	0	0	0	0	0
Skara	805	930	0	0	0	0	290	2 025
Strängnäs	0	0	6 350	6 020	0	0	0	12 370
Västerås	0	0	0	0	0	0	0	0
Växjö	0	0	8 330	7 980	0	4 380	14 250	34 940
Lund	0	4 330	10 380	3 150	0	0	0	17 860
Göteborg	0	0	0	0	0	0	0	0
Karlstad	0	0	0	0	0	0	0	0
Härnösand	0	0	0	0	0	0	0	0
Luleå	0	0	0	0	0	0	0	0
Visby	0	0	0	0	0	0	0	0
Stockholm	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	805	5 260	25 060	17 150	0	4 380	14 540	67 195

Det rör sig om totalt cirka 70 mnkr i mellanskillnad mellan särskild utjämningsavgift och stiftsbidrag brutto sett över tiden. Det är fyra stift som har återkommande avvikelser.

Vid tiden för nämnda ändringar i utjämningsystemet med ikraftträdande från 2005 förutsågs inte att den särskilda utjämningsavgiften kunde överstiga stiftsbidrag brutto i den omfattning som skett. En del av förklaringen till de stora överskotten går dock att härleda till stormfällningarna 2005 och 2007, vilka drabbade skogarna i Växjö stift särskilt hårt.

5.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Avkastningen från prästlönetillgångarna omfattas av Svenska kyrkans nationella utjämningsystem. Hälften av avkastningen delas ut till församlingar med rätt till del i avkastningen efter fastställda andelstal och den andra hälften får stiftet tillgodogöra sig i form av särskild utjämningsavgift. Denna avgift ingår som en avdragspost i stiftsbidragsmodellen i samband med fördelning av stiftsbidrag.

Om den särskilda utjämningsavgiften överstiger det bruttobidrag varifrån avdrag görs, leder detta enligt dagens ordning till att det aktuella stiftet får tillgodogöra sig hela den särskilda utjämningsavgiften samtidigt som stiftsbidrag netto från den nationella nivån blir noll. Den uppkomna skillnaden i belopp stannar således i det aktuella stiftet och härigenom undantas en del av utjämningsavgiften från det nationella utjämningsystemet. När de nuvarande bestämmelserna om särskild utjämningsavgift ändrades genom beslut i kyrkomötet 2003 så att den särskilda utjämningsavgiften kom att avräknas mot stiftsbidragen, var en utgångspunkt att den situationen att den särskilda utjämningsavgiften översteg ett

stifts stiftsbidrag inte kunde uppkomma annat än i något enstaka undantagsfall. Som ovan beskrivits har verkligheten visat att detta ändå sker från tid till annan. Kyrkostyrelsen föreslår därför att det införs en bestämmelse om att i de fall utjämningsavgiften överstiger stiftets bruttobidrag inom ramen för utjämnings-systemet, ska prästlönetillgångarna betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån.

Några stift har framfört farhågor om att förslaget kommer att få en negativ inverkan på stiftens incitament att anstränga sig för att öka avkastningen av förvaltningen. Kyrkostyrelsen konstaterar att prästlönetillgångarna enligt 46 kap. 1 § har till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse vilket innebär att de ska ses som en gemensam förmögenhetsmassa. Det kan vidare konstateras att det kyrkliga utjämningsystemet syftar till att skapa ekonomiska i huvudsak likvärdiga förutsättningar för den kyrkliga verksamheten i hela landet för att Svenska kyrkan därigenom ska kunna upprätthålla en rikstäckande verksamhet. Den nu föreslagna bestämmelsen i kyrkoordningen syftar endast, som ovan nämnts, till att säkerställa att – som systemet från början var tänkt – särskild utjämningsavgift inte till någon del faller utanför detta utjämningsystem. Detta borde inte riskera att få en negativ inverkan på stiftens incitament att upprätthålla en god förvaltning av prästlönetillgångarna.

Som framförts från några remissinstanser torde det i en del fall vara så att ett stort överskott i förvaltningen av prästlönetillgångar ett visst år beror på en ovanligt stor mängd stormfälld skog eller andra oförutsedda händelser av tillfällig karaktär. Stiftet får, enligt 44 kap. 4 § 2 stycket, för likviditets- och utjämningsändamål, hålla inne medel för förvaltningen av egendomen. I den tidigare ordningen före 2005 tillämpades vissa regler för avkastningen som innebar att ett stift medgavs att för likviditets- och utjämningsändamål hålla inne avkastning från fastighetsförvaltningen motsvarande ett års normalvinst. När det gällde fondförvaltningen angavs att ett stift kunde hålla inne vinster av värdepappersförvaltningen upp till 40 procent av värdepapperens bokförda värde innan dessa orealiserade vinster lades till grund för särskild utjämningsavgift. Även enligt nu gällande ordning har liknande principer tillämpats vid fördelningen av stiftsbidrag. Kyrkostyrelsen har dock möjlighet att medge dispens från detta s.k. konsolideringstak. Så har exempelvis Växjö stift under flera år fått dispens att överskrida konsolideringstaket vilket inneburit att man har kunnat ansamla stora vinstmedel i förvaltningen till följd av stormfällningarna i samband med stormarna Gudrun och Per. Enligt kyrkostyrelsens mening får det bli en fråga för kyrkostyrelsen och berört stift hur en dispens från konsolideringstaket närmare ska utformas i händelse av t.ex. onormalt stor stormfällning.

Diskussioner har påbörjats mellan kyrkostyrelsen och stiftet om hur den särskilda utjämningsavgiften ska behandlas i stiftsbidragsmodellen på lite längre sikt. Denna fråga kräver dock en del utredningsarbete och några ändringar är i nuläget inte aktuella. Den problematik som adresseras med den nu föreslagna ändringen var, som nämnts ovan, aldrig avsedd att inträffa när den särskilda utjämningsavgiften växlades ut mot delar av stiftsbidraget 2005. Det rör sig alltså om en missbedömning som då gjordes och som har varit ett problem sedan dess. Det är dock relativt enkelt att snabbt åtgärda genom att den överskjutande delen av avgiften betalas in till den nationella nivån. Kyrkostyrelsen vill också i sammanhanget erinra om att en översyn av utjämningsystemet planeras ske. Större förändringar av principiell karaktär bör därför anstå till dess en sådan utredning har skett.

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att det ska införas en ny fjortonde avdelning med ett nytt 59 kap. av följande lydelse.

Fjortonde avdelningen: Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund.

Inledning

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och har en kallelse till kyrkans synliga enhet. Kyrkan är Kristi kropp och därför i grunden en: ”en enda kropp och en enda ande, liksom ni en gång kallades till ett och samma hopp. En är Herren, en är tron, ett är dopet, en är Gud och allas fader, han som står över allting, verkar genom allt och finns i allt” (Ef 4:4-6). I trosbekännelsen uttrycks också tron på en enda kyrka. I den lutherska traditionen beskriver den Augsburgska bekännelsen kyrkan och dess enhet på följande sätt: ”Kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas. Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense ifråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten”.

Kristen tro levs i olika kontexter och därigenom skapas en rikedom av former för kyrkans liv och lära. Enheten är en gåva, att uttrycka den är en kallelse. Mångfalden blir en utmaning, när den leder till splittring och bildande av olika kyrkor. Utifrån erfarenheterna av detta har insikten vuxit fram att den kristna tron förpliktar kyrkorna att övervinna splittringen. Detta har lett till framväxten av den ekumeniska rörelsen.

Svenska kyrkan har tagit aktiv del i de ekumeniska strävandena sedan rörelsens början, både internationellt och i Sverige. Svenska kyrkan delar den ekumeniska rörelsens övertygelse att Jesu bön om enhet (Joh 17:21) är en kallelse att söka de kristnas synliga enhet.

Detta kommer till uttryck i bön, teologiska samtal och diakonalt arbete, där ansvaret för medmänniskorna och skapelsen uppfordrar kyrkorna att arbeta tillsammans. Mötet mellan olika kristna traditioner ger impulser till kyrkornas fortlöpande reflektion över trons innebörd och möjlighet till ömsesidig kritisk dialog.

Det ekumeniska arbetet sker på nationell nivå, i stiftet och i församlingarna. Församlingsekumeniken är särskilt betydelsefull, då man möter andra kristna i den lokala miljön, lär känna deras traditioner, ber och firar gudstjänst tillsammans och samverkar i olika uppgifter där möjlighet finns.

Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med kyrkor inom Lutherska världsförbundet, och med andra kyrkor efter särskilda överenskommelser.

59 kap. Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund.

Ansvaret för Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund

- 1 § Av 10 kap. 3 § framgår att kyrkostyrelsen svarar för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund.
- 2 § Beslut om Svenska kyrkans medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ fattas av kyrkomötet.

- KsSkr 2012:3
- 3 § Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på regional nivå fattas av stiftsstyrelsen efter hörande av domkapitlet.
- 4 § Beslut om medlemskap i ekumeniska och mellankyrkliga organ på lokal nivå fattas av kyrkorådet efter godkännande av kyrkoherden.

Överenskommelser och avtal om särskild ekumenisk samverkan

- 5 § Överenskommelser och avtal om särskild ekumenisk samverkan med andra trossamfund träffas genom beslut av kyrkomötet.
- 6 § Bestämmelser om att Läronämnden ska yttra sig före kyrkomötets beslut om ekumeniska överenskommelser finns i 11 kap. 17 § 5.
- 7 § Församlingar och stift kan träffa lokala respektive regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en församling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av domkapitlet.
- 8 § Ett stift kan ha vänstiftsrelationer med stift eller motsvarande i andra kyrkor.
Innan stiftsstyrelsen träffar ett vänstiftsavtal med ett stift eller motsvarande i en kyrka som Svenska kyrkan inte har någon ekumenisk överenskommelse med ska avtalet godkännas av kyrkostyrelsen efter hörande av Biskopsmötet. Kyrkostyrelsens prövning avser konsekvenser för Svenska kyrkans samlade ekumeniska relationer.
- 9 § En församling kan ha vänförsamlingsrelation med församlingar i andra kyrkor.
Innan kyrkorådet träffar ett vänförsamlingsavtal med en församling i en kyrka som Svenska kyrkan inte har någon ekumenisk överenskommelse med ska avtalet underställas domkapitlet för godkännande.

Yttranden och samråd

- 10 § Bestämmelser om att kyrkostyrelsen ska begära in yttrande från Biskopsmötet vid beredningen av beslut i ekumeniska frågor av större vikt finns i 12 kap. 3 a §.
- 11 § Inför beslut i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt ska kyrkostyrelsen samråda med andra kyrkor inom Lutherska världsförbundet och med de kyrkor med vilka en särskild överenskommelse har ingåtts om ekumenisk samverkan.

Särskilt om gudstjänster och kyrkliga handlingar

- 12 § Bestämmelser om när en gudstjänst tillsammans med en församling i annat kristet samfund får firas som huvudgudstjänst finns i 17 kap. 7 §.
- 13 § Bestämmelser om när en präst i Svenska kyrkan får leda gudstjänster och kyrkliga handlingar i en annan kyrka eller annat kristet samfund finns i 17 kap. 17 §.
- 14 § Bestämmelser om när alternativ formulering av den nicenska trosbekännelsen vid gudstjänst tillsammans med en ortodox församling får användas finns i 18 kap. 7 §.

- 15 § Av 19 kap. 1 § framgår att Svenska kyrkan erkänner varje dop som har skett i Faderns och Sonens och den helige Andes namn med rent vatten genom begjutning eller nedsänkning.
- 16 § Bestämmelser om upptagande i Svenska kyrkan av en vuxen som är döpt i en annan kyrkas ordning finns i 29 kap. 4 §. Bestämmelser om barns upptagande i Svenska kyrkan finns i 29 kap. 3 §.
- 17 § Av 20 kap. 2 § framgår att var och en som är döpt får ta emot nattvardsgåvorna i Svenska kyrkan.
- 18 § Bestämmelser om vad som gäller vid nattvardsfirande tillsammans med något annat kristet trossamfund finns i 20 kap. 6-8 §§.
- 19 § Bestämmelser om vem som får konfirmeras i Svenska kyrkan finns i 22 kap. 2 § andra stycket.
- 20 § Bestämmelser om när en biskop får leda vigning till uppdragen som biskop, präst och diakon i en annan kyrka eller ett annat kristet samfund finns i 25 kap. 9 §.

Särskilt om behörighet att utöva vigningstjänsten

- 21 § Bestämmelser om behörigheten att utöva uppdraget som präst i de fall vederbörande inte har vigts till präst i Svenska kyrkans ordning finns i 31 kap. 2-4 §§.
- 22 § Bestämmelser om behörigheten att utöva uppdraget som diakon i de fall vederbörande inte har vigts till diakon i Svenska kyrkans ordning finns i 32 kap. 2-4 §§.

Anställning i Svenska kyrkan av den som tillhör en annan kyrka eller ett annat samfund

- 23 § Bestämmelser om vem som är behörig att anställas på och inneha en tillsvidareanställning i Svenska kyrkan finns i 34 kap. 7 §.

Upplåtelse av kyrka i ekumeniska sammanhang

- 24 § Bestämmelser om upplåtelse av kyrka finns i 41 kap.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Kyrkoordningen ändras så att en ny fjortonde avdelning införs med en inledningstext som anger den teologiska grunden för Svenska kyrkans ekumeniska engagemang och ett nytt 59 kap. med dels bestämmelser av övergripande eller förtydligande karaktär gällande regleringen av ekumeniken, dels hänvisningsbestämmelser till de saksammanhang där ekumeniska aspekter regleras.

Promemorians förslag: Överensstämmer huvudsakligen med kyrkostyrelsens.

Remissinstanserna

Remissen skickades till alla domkapitel och stiftsstyrelser, samt 5 församlingar i varje stift. Alla stift har svarat, i tio fall har svar inkommit från såväl domkapitel som stiftsstyrelse, i två fall enbart från domkapitlet och i ett fall enbart från stiftsstyrelsen. Två stift bejakar inledningstexten och utformningen av bestämmelserna utan förslag på ändringar, medan sju stift bejakar förslaget men har olika synpunkter på justering av inledningstexten och kommentarer till vissa bestämmelser. *Domkapitlet och stiftsstyrelsen i Växjö stift* föreslår motsatt ordning med hänvisningsparagraferna, d v s att alla bestämmelserna ska samlas i ekumenikkapitlet och hänvisningarna till dessa ska finnas i andra kapitel i saksammanhangen. *Domkapitlet och stiftsstyrelserna i Lund och Karlstad stift* menar att inledningstexten ger en tillräckligt tydlig teologisk motivering för Svenska kyrkans ekumeniska engagemang och att utformningen av paragraferna gör det lättare att få överblick över kyrkoordningens reglering av ekumeniska frågor, men avstyrker ändå förslaget att ha ett nytt kapitel. *Domkapitlet och stiftsstyrelserna i Skara och Göteborgs stift* avvisar förslaget på införandet av ett nytt kapitel, och föreslår istället någon form av sammanställning som publiceras på annat sätt t ex som appendix eller på nätet. De föreslår att de nya bestämmelserna kunde inordnas på andra ställen i kyrkoordningen och att den teologiska motiveringen kunde arbetas in i t ex inledningskapitlet. Sammanfattningsvis kan det konstateras att nio stift är positiva till förslaget och fyra avvisar ett nytt kapitel men tycker att en teologisk motivering av ekumeniken behövs i kyrkoordningen, och någon form av sammanställning av ekumeniska bestämmelser utanför kyrkoordningen skulle vara av värde.

Av 65 möjliga församlingar har 20 svarat. Av dessa är nio positiva till förslaget i befintligt skick, både gällande inledningstexten och bestämmelserna. Åtta församlingar är positiva till inledningstexten men med förslag till justeringar och några frågor kring några bestämmelser. Tre församlingar överväger alternativet att ha en sammanställning av bestämmelserna som appendix istället för ett eget kapitel, och två av dessa föreslår att inledningstextens innehåll inarbetas i kyrkoordningens första kapitel. Sammanfattningsvis kan det konstateras att 17 församlingar är positiva till förslaget och tre överväger en annan möjlighet utan att helt avvisa förslaget.

6.1 Bakgrund

Vid 2006 års kyrkomöte behandlades förslaget om ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Svenska Missionskyrkan. I samband med detta redovisades att bestämmelser i sex olika kapitel i kyrkoordningen skulle bli direkt tillämpliga efter ingående av överenskommelsen. Kyrkostyrelsen förde ett

resonemang kring detta faktum och föreslog att möjligheten att föra in vissa övergripande bestämmelser om ekumenik i kyrkoordningen kunde prövas. Med hänvisning till detta väcktes en motion vid samma kyrkomöte där det föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra åt kyrkostyrelsen ”att utforma ett förslag till avsnitt om ekumeniken i kyrkoordningen med inriktning på grundläggande förutsättningar, ansvar och stöd i de ekumeniska relationerna”.

Kyrkomötet beslöt att uppdra åt kyrkostyrelsen att göra en översyn av kyrkoordningen ur ett ekumeniskt perspektiv, överväga vilka behov av förändringar i kyrkoordningen som kan finnas och återkomma till kyrkomötet med eventuella förslag till förändringar i kyrkoordningen (motion 2006:25, Eu 2006:7, KmSkr 2006:5).

6.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Vid en genomgång visar det sig att ekumeniska bestämmelser återfinns i 14 av kyrkoordningens 58 kapitel. I huvudsak handlar det om enskilda bestämmelser som rör gudstjänster, dop, konfirmation, nattvard, upptagande i kyrkan, vigningstjänsten och anställning i Svenska kyrkan. Ett fåtal bestämmelser anger hur beslut i viktigare ekumeniska frågor fattas.

Teologiska inledningstexter med viss bäring på ekumenik återfinns på tre ställen. I inledningen till första avdelningen sägs det att Svenska kyrkan ”i fortlöpande samtal med andra traditioner fortsätter att utlägga sin tro”. I inledningen till fjärde avdelningen anges att Svenska kyrkan på nationell nivå tar ansvar för kyrkans gemensamma angelägenheter i fråga om ekumeniska relationer. I inledningen till sjunde avdelningen definieras biskopens uppdrag som ett tecken på kyrkans enhet.

I kyrkoordningen återkommer flera gånger formuleringen ”annan evangelisk-luthersk kyrka inom Lutherska världsförbundet eller en kyrka eller ett samfund som Svenska kyrkan genom beslut av kyrkomötet ingått en överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan med”. Ingenstans i kyrkoordningen framgår vilka de sistnämnda är, än mindre vad de innehåller.

Under utredningen av denna fråga har olika lösningar övervägts. En är att avstå från att utvidga kyrkoordningen med ett nytt kapitel och i stället lösa behoven av överblick genom en separat publicerad ”lathund” (kanske på nätet) där hänvisningarna till olika ställen i kyrkoordningen är enkla och tydliga utifrån praktiska situationer. Svenska kyrkans principiella grundsyn fick i så fall dokumenteras på annat sätt, utanför kyrkoordningens ram.

En helt annan lösning är att införa ett komplett ekumenikkapitel till vilket bestämmelserna i de andra kapitlen överflyttas. Då finns allt samlat i ett enda sammanhang som kan förles med en teologisk inledningstext i likhet med övriga delar av kyrkoordningen. Lösningen skulle dock innebära att alla de kapitel och saksammanhang från vilka ekumenikbestämmelserna flyttats behöver förles med hänvisningar. Så skulle t.ex. kapitlet om behörighet till vningstjänsten som präst behöva ha hänvisningar till ekumenikkapitlet beträffande vad som särskilt gäller i ekumeniska relationer. Det kan dock erinras om att kyrkostyrelsen i skrivelsen *Ekumeniska överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Svenska Missionskyrkan* (KsSkr 2006:4) avvisade denna lösning då man ansåg att bestämmelser som i sak rör samma område, exempelvis behörighet, bör hållas ihop.

Kyrkostyrelsen föreslår nu att ett kapitel om ekumenik införs i kyrkoordningen. Det inleds med en nyskriven principiell inledningstext där den teologiska grunden för Svenska kyrkans ekumeniska strävanden anges. De konkreta bestämmelserna i kapitlets olika paragrafer föreslås till en del bestå av

föreskrifter som inte finns på annat ställe i kyrkoordningen eller som behöver förtydligas. Dit hör en förklaring av vad Svenska kyrkan genom överenskommelser har förpliktat sig till, t.ex. samråd före viktiga beslut i den egna kyrkan. Till en annan del ska det nya kapitlet byggas upp av hänvisningar till det saksammanhang där reglerna i ämnet för övrigt finns. Då fungerar det nya kapitlet som överblick och sammanfattning utan att övriga kapitel behöver splittras upp.

Kapitlet får i kyrkostyrelsens förslag en delvis annan karaktär än övriga kapitel genom förekomsten av hänvisningsparagrafer. Möjligheten att lätt få överblick över ekumenikens plats i kyrkoordningen och hitta enskilda bestämmelser med ekumenisk bäring är dock en stor fördel, vilket lyfts fram i flera remissvar.

En möjlighet som har övervägts och som föreslogs i remissen var att ange i en lämplig paragraf de kyrkor med vilka Svenska kyrkan ingått överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan. Överväganden efter remissomgången har dock lett till att en sådan lista nu inte finns i förslaget. Anledningen är att flera av de överenskommelser som har ingåtts inom överskådlig tid kommer att upphöra, och nya kommer kanske att ingå i framtiden. Därför skulle en sådan lista kunna uppfattas som ofullständig eller missvisande av ett eller annat skäl, vilket påpekas i några remissvar. Information om vilka kyrkor Svenska kyrkan har sådana överenskommelser med kan finnas på annat sätt.

Det påpekas i flera remissvar att det som ibland betecknas som den vidgade ekumeniken, dvs. religionsmöten, saknas i förslaget. Man efterlyser att den teologiska inledningstexten ska ta upp denna fråga. Kyrkostyrelsen vill här framhålla att denna principiella text ska vara en grund för det som regleras i kyrkoordningen. Eftersom det för närvarande inte finns någon reglering av specifikt interreligiösa frågor, bör detta inte principiellt belysas i inledningstexten.

Kyrkostyrelsen föreslår att den nya avdelningen och kapitlet placeras sist. Skälen är två. Dels hör kapitlet och dess bestämmelser inte helt naturligt ihop med något befintligt avsnitt i kyrkoordningen. Dels skulle varje annan inplacering medföra att kyrkoordningens nuvarande avdelnings- och kapitelnumrering fick ändras, vilket innebär ett relativt stort ingrepp i den struktur som nu är väl etablerad.

7 Valsammanträde i kyrkomötet

KsSkr 2012:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)
dels att 9 kap. 19 §, 11 kap. 6 §, 12 kap. 11 §, 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 §, 16 kap. 3 § samt 52 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 11 kap. 6 a § av följande lydelse.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3)
att 4 kap. 2, 4 och 5 §§ ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap. Domkapitlet

VAL AV LEKMANNALEDAMÖTERNA

Tidpunkt för valet

19 § De ledamöter som avses i 1 § första stycket 4 och 5 och 2 § första stycket 5 och 6 och deras ersättare väljs av det nyvalda stiftsfullmäktige *för fyra år.*

Den ledamot som avses i 2 a § första stycket 3 och den ledamotens ersättare väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under mandatperioden. Valen gäller till dess kyrkomötet har hållit nya val under nästa mandatperiod.*

Övriga ledamöter och deras ersättare väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

19 § De ledamöter som avses i 1 § första stycket 4 och 5 och 2 § första stycket 5 och 6 och deras ersättare väljs av det nyvalda stiftsfullmäktige.

Den ledamot som avses i 2 a § första stycket 3 och den ledamotens ersättare väljs av kyrkomötet.

Ledamöterna och deras ersättare väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

11 kap. Kyrkomötet

När sammanträde ska hållas

6 § Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år.

Kyrkomötet får sammanträda högst 10 dagar under ett år.

6 § Kyrkomötet ska sammanträda vid två tillfällen varje år. *Vad som gäller under valåret framgår av 6 a §.*

6 a § *Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.*

12 kap. Kyrkostyrelsen

Mandatperiodens längd

11 § Ledamöterna och ersättarna i kyrkostyrelsen *och nämnderna* väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under mandatperioden.*

Valen gäller till dess att kyrkomötet har hållit nya val under nästa mandatperiod.

11 § Ledamöterna och ersättarna i kyrkostyrelsen väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.*

14 kap. Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar

Val till Ansvarsnämnden

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under sin nästa mandatperiod.*

Om en ledamot eller en ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*

15 kap. Svenska kyrkans valprovsnämnd

Val till Valprovsnämnden

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under sin nästa mandatperiod.*

Om en ledamot eller en ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*

Val till Överklagandenämnden

- 3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *vid det första sammanträdet under en mandatperiod. Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under sin nästa mandatperiod.*
- 3 § Ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet *för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*
- Om en ledamot eller en ersättare avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

52 kap. Revision för den nationella nivån

Val av revisorer

- 1 § Föreskrifter om revision finns i lag.
- Kyrkomötet ska på sitt första sammanträde efter det att val till kyrkomötet förrättats välja sju revisorer som ska granska verksamheten under de fyra följande åren. Bland dessa ska kyrkomötet välja en ordförande och en vice ordförande.¹

52 kap. Revision och granskning av den nationella nivån

Val av revisorer

- 1 § Kyrkomötet ska utse en auktoriserad revisor för att granska verksamheten under en tidsperiod om längst fyra år. Till sådan revisor får även ett registrerat revisionsbolag utses.
- Kyrkomötet ska, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare sex revisorer. Bland dessa ska kyrkomötet välja en ordförande och en vice ordförande. Den revisor som utses enligt första stycket ska även utses till revisor för dotterföretag.
- 1 § Kyrkomötet ska utse en auktoriserad revisor för att granska verksamheten under en tidsperiod om längst fyra år. Till sådan revisor får även ett registrerat revisionsbolag utses.
- Kyrkomötet ska, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare sex revisorer. Bland dessa ska kyrkomötet välja en ordförande och en vice ordförande. Den revisor som utses enligt första stycket ska även utses till revisor för dotterföretag.

¹ Gällande lydelse

Valet ska förrättas av det nyvalda kyrkomötet vid dess första sammanträde.²

Valet ska förrättas av det nyvalda kyrkomötet *och avse tiden från den 1 januari året efter valåret.*

1. Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.
2. Uppdragen för de ledamöter och ersättare som vid 2010 års kyrkomöte valdes till Visby domkapitel i särskild sammansättning, kyrkostyrelsen, Nämnden för internationell mission och diakoni, Nämnden för utbildning forskning och kultur, Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsningsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd samt uppgifterna för de revisorer som valdes av 2010 års kyrkomöte upphör den 31 december 2013.

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

4 kap. Ärendenas beredning

2 § Utskotten väljs för kyrkomötets valperiod. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

2 § Utskotten väljs *för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret.* Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

Ersättarna har rätt att närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten.

Trots bestämmelserna i första stycket får en inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot tjänstgöra som ersättare i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare.

4 § *Valen av åtta ledamöter i Läronämnden gäller till dess kyrkomötet vid det första sammanträdet under en valperiod har förrättat ett nytt val.*

4 § Åtta ledamöter i Läronämnden *väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret.*

5 § Valberedningen väljs *för kyrkomötets valperiod.* Valberedningen ska ha 15 ledamöter.

5 § Valberedningen väljs *vid kyrkomötets sammanträde enligt 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen.* *Valet gäller till dess att kyrkomötet har hållit ett nytt val under nästa mandatperiod.* Valberedningen ska ha 15 ledamöter.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

² Nuvarande lydelse av rubriken på 52 kap och 1 § återges här enligt beslut av 2011 års kyrkomöte (SvKB 2011:2) med ikraftträdande den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag: Kyrkomötet ska hålla ett särskilt valsammanträde senast den 31 december under valåret. Vid detta sammanträde ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som kyrkomötet har att förrätta val till. Valen avser tiden efter valåret. Uppdragen för de ledamöter och ersättare som valdes av 2010 års kyrkomöte upphör den 31 december 2013.

7.1 Bakgrund och gällande bestämmelser

Frågan om att få ett snabbare valgenomslag har varit föremål för kyrkomötets behandling vid flera tillfällen.

Vid 2001 års kyrkomöte väcktes frågan om ett extra sammanträde med kyrkomötet året efter valåret för att förrätta de val som kyrkomötet har att göra. Ett snabbare genomslag vore enligt Organisationsutskottet (O 2001:10) att föredra och utskottet förutsatte att detta skulle belysas i samband med utvärderingen av kyrkovalet 2001. Frågan kom dock aldrig att behandlas i denna utvärdering.

I en skrivelse till kyrkomötet föreslog kyrkomötets ordförande att kyrkomötet skulle sammanträda i mars månad 2002 för snabbare valgenomslag. Kyrkomötet beslöt den 18 maj 2001 att avslå ordförandens förslag.

Nästa gång frågan behandlades var under 2006 års kyrkomöte som beslutade att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att bl.a. se över frågan om ett eventuellt extra kyrkomöte för att förrätta val. Kyrkostyrelsen beslutade att överlämna detta uppdrag till utredningen om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan. I Organisationsutskottets betänkande (O 2006:4) angavs att det var otillfredsställande att den nya mandatfördelningen efter ett val fick genomslag i kyrkostyrelsens och nämndernas sammansättning först ett år efter valet samt att kyrkomötet under nästan sju månader saknade presidium.

I slutbetänkandet, *Styra och leda. Samverkan och ansvarsfördelning i Svenska kyrkan*, SKU 2008:1, från den av kyrkostyrelsen tillsatta utredningen om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan behandlades bland annat mandatperioder för kyrkomötet, sammanträdesfrekvens och särskilt valsammanträde. Utredningen föreslog bland annat att mandatperioden för ledamöter och ersättare i kyrkomötet skulle börja den 1 januari året efter valåret. Vidare föreslogs att ett särskilt valsammanträde skulle hållas senast före februari månads utgång året efter det år som val till kyrkomötet ägt rum.

Efter det att synpunkter på utredningens förslag inhämtats i en bred remiss lämnade kyrkostyrelsen skrivelsen *Styrning och ledning m.m.* (KsSkr 2009:5) till 2009 års kyrkomöte. I skrivelsen följde kyrkostyrelsen utredningens förslag att mandatperioden för kyrkomötet skulle sträcka sig från den 1 januari året efter valåret till och med den 31 december det år som det hålls val. Något extra valsammanträde med kyrkomötet för året efter valåret föreslogs däremot inte. Även om det fanns skäl som talade för en sådan förändring fann kyrkostyrelsen vid en sammanvägd bedömning att utredningens förslag, av kostnadsskäl, inte borde genomföras. Organisationsutskottet konstaterade vid sin behandling av skrivelsen (O 2009:1) att det hade välkomnat en förändrad ordning som gjort att valresultatet fått ett snabbare genomslag men hade förståelse för att kyrkostyrelsen främst av kostnadsskäl inte ställde sig bakom utredningens förslag om ett särskilt valsammanträde. Kyrkomötet beslöt i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.

I en överläggning i mars 2011 mellan kyrkomötets ordförande och kyrkostyrelsen diskuterades frågan om möjliga kostnadsbesparingar avseende kyrkomötet. Kyrkostyrelsens ledamöter föreslog vid överläggningen att det skulle utredas om det var möjligt att kalla in det nyvalda kyrkomötet till ett särskilt valsammanträde redan under valåret. Sammanträdet föreslogs ligga i direkt anslutning till kyrkomötets andra session vilket skulle minska kostnaderna för ledamöternas resor betydligt då de som blivit omvalda redan fanns på plats.

Vid sitt första sammanträde under mandatperioden förrättar kyrkomötet ett antal val. Det gäller kyrkomötets presidium bestående av ordförande och två vice ordförande och kyrkomötets beredningsorgan – valberedning, utskott och valda ledamöter i Läronämnden.

Bestämmelserna om val av ordförande finns i 11 kap. 8 § i kyrkoordningen. Där sägs att till dess att valen av ordförande har förrättats utövas ordförandeskapet av den som har varit ledamot längst tid. Om två eller flera varit ledamöter lika länge, har den äldste av dem företräde. Bestämmelser om val av beredningsorgan finns i 4 kap. i kyrkomötets arbetsordning. Där anges också att kyrkomötet för varje valperiod utser en sekreterare. Beträffande Läronämnden stadgas i arbetsordningen att valen av åtta ledamöter gäller till dess kyrkomötet vid det första sammanträdet under en valperiod har förrättat ett nytt val. Till skillnad från övriga val av beredningsorgan sker detta val först i slutet av den första sessionen.

I 12 kap. 11 § i kyrkoordningen anges att kyrkomötet vid den första sammanträdessessionen under en mandatperiod ska välja ledamöter och ersättare till kyrkostyrelsen, och nämnderna för samordning, planering och utveckling. I 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 § respektive 16 kap. 3 § anges att ledamöter och ersättare i de tre specialnämnderna, dvs. ansvarsnämnden för biskopar, valprovsnämnden och överklagandenämnden, väljs av kyrkomötet vid det första sammanträdet under mandatperioden. I 9 kap. 19 § finns bestämmelser om att kyrkomötet då också väljer en ledamot och en ersättare till Domkapitlet i Visby stift. Vid kyrkomötets första sammanträdessession under mandatperioden väljs enligt 52 kap. 1 § även revisorer för granskning av verksamheten på den nationella nivån.

7.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Beslutet vid 2009 års kyrkomöte att mandatperioden för kyrkomötet ska sträcka sig från den 1 januari året efter valåret till och med den 31 december det år som det hålls val innebär att det nu är samma mandatperiod för kyrkomötet som för kyrkofullmäktige och stiftsfullmäktige.

I 3 kap. 13 § i kyrkoordningen finns bestämmelser om att kyrkofullmäktige vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska välja personer till de uppdrag inom församlingen som avser tiden efter valåret. Genom en hänvisning i 7 kap. 6 § första stycket omfattar dessa bestämmelser även stiftsfullmäktige. Kyrkostyrelsen föreslår nu ändringar i kyrkoordningen som innebär att även det nyvalda kyrkomötet ska kunna sammanträda under valåret och då välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret. Med de nu föreslagna ändringarna kommer fördelningen av mandaten mellan nomineringsgrupperna i kyrkomötet att avspeglas redan från mandatperiodens början i kyrkostyrelsen och andra organ som kyrkomötet har att välja personer till. Ytterligare en fördel är att kyrkomötet kommer att ha ett presidium och en sekreterare redan från mandatperiodens början.

Något behov av att förändra bestämmelserna 11 kap. 8 § i kyrkoordningen om val av ordförande samt förste och andre vice ordförande föreligger inte eftersom det där inte anges när valet ska förrättas. Däremot föreligger behov av att ändra i ett antal andra bestämmelser i kyrkoordningen där den nuvarande lydelsen anger när ledamöter och ersättare ska utses samt att mandatperioden varar till dess att kyrkomötet hållit nya val under nästa mandatperiod. I samtliga bestämmelser föreslås i den nya lydelsen att ledamöterna och ersättarna väljs av kyrkomötet för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.

Enligt nu gällande bestämmelser i kyrkoordningen varar uppdragen för ledamöter och ersättare som valdes av 2010 års kyrkomöte till dess kyrkomötet hållit ett nytt val under sin nästa valperiod vilket enligt nu gällande ordning innebär fram till september året efter valåret. För att det ska bli ett snabbare valgenomslag efter nästa val föreslår kyrkostyrelsen att uppdragen för de ledamöter och ersättare som valdes av 2010 års kyrkomöte till kyrkostyrelsen, Visby domkapitel i särskild sammansättning, Nämnden för internationell mission och diakoni, Nämnden för utbildning forskning och kultur och de tre specialnämnderna samt revisorer ska upphöra redan den 31 december 2013.

Det finns enligt kyrkostyrelsens uppfattning inte någon anledning att senarelägga valen av kyrkomötets beredningsorgan. Därför föreslås att också utskotten och valberedningen samt åtta ledamöter till Läronämnden ska väljas vid det särskilda valsammanträdet. Genom att förrätta dessa val under det särskilda valsammanträdet kan den ”nya” Läronämnden, till skillnad från idag, påbörja sitt arbete redan i samband med kyrkomötets första sammanträde under en valperiod.

En betydande kostnad i samband med kyrkomötets sessioner är ledamöternas resor till och från sessionerna. Genom att lägga ett extra valsammanträde i direkt anslutning till en session tillkommer enbart kostnaderna för de resor som helt nyvalda ledamöter behöver göra. Vidare minskar kostnaderna för kyrkomötet eftersom det innebär att det inte, som idag, behövs någon extra dag i samband med kyrkomötets första session under mandatperioden för att förrätta val.

Samtliga föreslagna ändringar och tillägg i kyrkoordningen och i Arbetsordning för kyrkomötet föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

8 Avskaffande av nämnder

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)
dels att 10 kap. 3 §, 11 kap. 9 §, 12 kap. 12-13 a §§ samt 52 kap. 3 § ska ha följande lydelse,
dels att 10 kap. 4 och 6 §§ samt 12 kap. 9 och 10 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 12 kap. 9 § ska upphöra att gälla.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (1999:3)
att 4 kap. 13 § ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap. Den nationella nivåns uppdrag

3 § Kyrkostyrelsen <i>eller något annat organ som kyrkomötet bestämmer</i> ska 1. stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet, 2. ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder, 3. svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund, 4. samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni, 5. ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning, 6. svara för det kyrkliga utjämnningssystemet, 7. ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem, 8. främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan, och 9. verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som främjar dialogen kring religion och livstolkning. <i>De organ som kyrkomötet</i>	3 § Kyrkostyrelsen <i>företräder trossamfundet Svenska kyrkan. Den bereder och verkställer kyrkomötets beslut och har förvaltande uppgifter.</i> <i>Kyrkostyrelsen ska</i> 1. stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet, 2. ansvara för Svenska kyrkans arbete bland svenskar i andra länder, 3. svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund, 4. samordna Svenska kyrkans och dess församlingars ansvar för internationell mission och internationell diakoni, 5. ange villkoren för tillträde till de kyrkliga grundutbildningarna och bestämma utbildningsplanerna för dessa samt se till att de kyrkliga grundutbildningarna erbjuds i tillräcklig omfattning, 6. svara för det kyrkliga utjämnningssystemet, 7. ha hand om övergripande frågor när det gäller Svenska kyrkans gemensamma datasystem, 8. främja forskning av betydelse för Svenska kyrkan, och 9. verka för ett rikt och mångfaldigt kulturliv som

bestämmer har också andra förvaltande uppgifter.

främjar dialogen kring religion och livstolkning.

KsSkr 2012:3

4 § *Kyrkostyrelsen företräder trossamfundet Svenska kyrkan. Den bereder och verkställer kyrkomötets beslut. Den har också förvaltande uppgifter.*

6 § *För samordning, planering och utveckling ska det finnas följande nämnder:*
1. *Nämnden för internationell mission och diakoni, med särskilt ansvar för insatserna rörande internationell mission och diakoni.*
2. *Nämnden för utbildning, forskning och kultur med särskilt ansvar för de kyrkliga grundutbildningarna, kyrkans forskning och kulturfrågorna.*

11 kap. Kyrkomötet

Närvarorätt

9 § *Stiftens biskopar får delta i kyrkomötets överläggningar och framställa förslag.*

Ledamöterna i kyrkostyrelsen har rätt att närvara och delta i kyrkomötets överläggningar. De får delta i besluten bara om de är ledamöter av kyrkomötet.

Ordföranden i en nämnd som har tillsatts av kyrkomötet enligt bestämmelserna i 10 kap. 6 § får delta i överläggningarna, men inte i besluten vid granskningen av nämndens verksamhet även om han eller hon inte är ledamot av kyrkomötet eller i kyrkostyrelsen.

12 kap. Kyrkostyrelsen, m.m.

Nämnderna för planering, samordning och utveckling

9 § Nämnden för internationell mission och diakoni består av nio ledamöter, som väljs av kyrkomötet. En av ledamöterna ska vara biskop

Nämnden för utbildning, forskning och kultur består av nio ledamöter, som väljs av kyrkomötet. En av ledamöterna ska vara biskop.

För ledamöterna i respektive nämnd väljer kyrkomötet lika många ersättare.

10 § I var och en av nämnderna väljer kyrkomötet en ledamot att vara ordförande och en eller två att vara vice ordförande.

Arbetsformer

12 § Följande bestämmelser om kyrkorådet i en församling ska tillämpas på Kyrkostyrelsen och nämnderna:
– 4 kap. 15 § första och andra styckena om fyllnadsval,
– 4 kap. 18 § om när sammanträdena ska hållas och
– 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring.

13 § I fråga om hur man fattar beslut tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 31–35 §§ om kyrkofullmäktige.

Vidare tillämpas bestämmelserna i 3 kap. 36–38 §§ om hur protokollet ska föras och vad det ska innehålla.

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkostyrelsen eller nämnderna.

13 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd i en församling i 4 kap. 22 §.
Bestämmelserna om kyrkoråd

12 kap. Kyrkostyrelsen

12 § Följande bestämmelser om kyrkorådet ska tillämpas på kyrkostyrelsen:
– 4 kap. 10 § om fyllnadsval,
– 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas och
– 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring.¹

Bestämmelserna om kyrkofullmäktige ska då gälla kyrkostyrelsen.¹

13 a § I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna om kyrkoråd i 4 kap. 16 §.
Bestämmelserna om jäv gäller

¹ Den föreslagna lydelsen har anpassats till kyrkostyrelsens förslag i skrivelse 2012:5, *Strukturfrågor*.

ska då gälla Kyrkostyrelsen eller nämnderna.

Bestämmelserna om jäv gäller även anställda eller andra personer som på Kyrkostyrelsens eller nämndernas uppdrag handlägger ett ärende.

även anställda eller andra personer som på kyrkostyrelsens uppdrag handlägger ett ärende.¹

KsSkr 2012:3

52 kap. Revision och granskning av den nationella nivån

Revisionsberättelse

3 § I lag anges vad en revisionsberättelse ska innehålla.²

Valbarhetshinder

3 § Valbar till uppdrag som revisor på den nationella nivån är inte den som

1. är ledamot i kyrkomötet, kyrkostyrelsen eller *i en nämnd på den nationella nivån*,
2. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.³

3 § Valbar till uppdrag som revisor på den nationella nivån är inte den som

1. är ledamot eller ersättare i kyrkomötet eller kyrkostyrelsen
2. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Ärendenas beredning

13 § Kyrkorättsutskottet bereder ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten och den kulturhistoriskt värdefulla egendomen samt kyrkomötets arbetsordning och *instruktioner* för kyrkostyrelsen och nämnderna.

13 § Kyrkorättsutskottet bereder ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten och den kulturhistoriskt värdefulla egendomen samt kyrkomötets arbetsordning och *instruktionen* för kyrkostyrelsen.

Kyrkorättsutskottet ska yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen som finns i en skrivelse från kyrkostyrelsen eller i en motion. Det finns ytterligare bestämmelser om yttranden från kyrkorättsutskottet i 21 §.

² Gällande lydelse.

³ Nuvarande lydelse av rubriken på 52 kap. och 3 § återges här enligt beslut av 2011 års kyrkomöte (SvKB 2011:2) med ikraftträdande den 1 januari 2013.

För att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen får kyrkorättsutskottet sammanträda innan årets första kyrkomötessammanträde har öppnats.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Nämnderna för samordning, planering och utveckling på den nationella nivån avskaffas från och med 1 januari 2014.

8.1 Bakgrund och gällande bestämmelser

I betänkandet *Närhet och samverkan* (SKU 2011:2) föreslår Strukturutredningen att det på lokal nivå inte ska finnas några andra nämnder än valnämnden. En viktig utgångspunkt för utredningen har varit att den lokala nivån bör vara utformad så att ansvars- och kompetensfördelningen blir så tydlig som möjligt.

I likhet med Strukturutredningen föreslår kyrkostyrelsen i skrivelse 2012:5, Strukturfrågor, att det, fr.o.m. den 1 januari 2014, inte ska finnas några andra nämnder än valnämnden på lokal nivå.

Strukturutredningen har inte föreslagit någon ändring av förtroendemannaorganisationen på stiftsnivån. Utredningen har inte heller berört frågan om nämnderna för planering, samordning och utveckling på den nationella nivån ska finnas kvar.

När det gäller organisationen på den nationella nivån har särskilt frågan om nämndernas ställning och fortbestånd varit föremål för diskussioner under ett antal år och ett flertal ändringar har gjorts av kyrkoordningens bestämmelser om nämndorganisationen.

8.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Nationell nivå

Kyrkostyrelsen menar att det även på den nationella nivån finns behov av tydlighet i ansvars- och kompetensfördelningen. Det har också framförts kritik från revisorerna mot den oklarhet i ansvarsförhållanden som självständiga nämnder innebär. Kyrkostyrelsen föreslår därför att den oklarhet i ansvarsförhållanden som de självständiga nämnderna innebär bör åtgärdas och att det, förutom Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprovsningsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd, inte ska finnas några nämnder på den nationella nivån.

Det bör noteras att kyrkostyrelsen, i enlighet med bestämmelserna i 10 kap. 5 § i kyrkoordningen, har en uttrycklig möjlighet att tillsätta råd för delar av sin verksamhet. Den tidigare nämnden för Svenska kyrkan i utlandet har också ersatts av ett av kyrkostyrelsen tillsatt råd för Svenska kyrkan i utlandet. Fördelen med en sådan modell är, förutom tydliggörandet av roller och ansvar, att den öppnar för en större möjlighet att ”hämta in” extern-/specialistkompetens på ett visst område samtidigt som en bred demokratisk förankring kan bibehållas.

Stiftsnivån

När det gäller frågan om nämnder på stiftsnivå konstaterar kyrkostyrelsen att Strukturutredningen ansett att det även fortsättningsvis ska vara möjligt för

stiftsfullmäktige att inrätta nämnder på stiftsnivå. Vid remissbehandlingen av Strukturutredningens förslag ansåg nästan 80 procent av de svarande remissinstanserna att stiftsstyrelsen skulle ha kvar denna möjlighet medan endast 20 procent avstyrkte förslaget. Mot bakgrund härav lägger inte heller kyrkostyrelsen fram något förslag om att avskaffa nämnderna på stiftsnivå.

KsSkr 2012:3

9 Rättelser i valbestämmelserna

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 38 kap. 31 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap. Direkta val

Grupp- och kandidatförteckning

31 § Stiftsstyrelsen ska senast den 1 juni under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning över de nomineringsgrupper som har registrerat gruppbezeichnung och anmält kandidater. Sådana förteckningar ska upprättas för varje slag av val och för varje valkrets inom stiftet.

För valkrets där tiden för registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater enligt 30 § andra stycket har förlängts till den 15 *juni* ska stiftsstyrelsen senast den 1 juli under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning.

För valkrets där tiden för registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater enligt 30 § andra stycket har förlängts till den 15 *maj* ska stiftsstyrelsen senast den 1 juli under valåret fastställa grupp- och kandidatförteckning.

Kyrkostyrelsen ansvarar för att grupp- och kandidatförteckningarna trycks på papper i samma färger som enligt 34 § gäller för valsedlarna till de olika valen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2013.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: En konsekvensändring genomförs som innebär att bestämmelsen om grupp- och kandidatförteckning i 38 kap. 31 § ändras så att den stämmer överens med 38 kap. 30 §.

9.1 Bakgrund och kyrkostyrelsens överväganden

Genom beslut i kyrkomötet 2011 ändrades vissa bestämmelser om de direkta valen i 38 kapitlet i kyrkoordningen. Bland annat ändrades då 38 kap 21 och 29 §§ så att tidpunkten för ansökan om registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater ändrades från den 15 maj valåret till den 15 april valåret. I konsekvens därmed ändrades också 38 kap. 30 § så att tidpunkten för kandidatanmälan i vissa fall kan förlängas till den 15 maj i stället för som tidigare till den 15 juni. De beslutade ändringarna träder i kraft den 1 januari 2013.

I 38 kap. 31 § anges att för valkrets där tiden för registrering av gruppbezeichnung och anmälan av kandidater förlängts till "den 15 juni" ska stiftsstyrelsen fatta beslut om fastställande av grupp- och kandidatförteckning senast den 1 juli. I denna mening skulle rätteligen 15 juni ha ändrats till 15 maj för att stämma överens med det som anges i 38 kap. 30 §. Av förbiseende kom dock så inte att ske. Kyrkostyrelsen föreslår därför att den nu ändras i enlighet med vad som ovan har sagts.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2012:3

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 14 juni 2012.

Närvarande: ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Ingrid Smittsarve, Anna Lundblad Mårtensson, Iréne Pierazzi, Nils Gårder, Annette Lundquist Larsson, Lars Johnsson, Birgitta Halvarsson, Mats Hagelin, Sten Elmberg och Bo Hanson samt tjänstgörande ersättare Britt Louise Agrell, Mary Österström och Bertil Olsson.

Föredragande: Rättschefen Maria Lundqvist Norling

Kyrkostyrelsen beslöt

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2012:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.